

GAZDASÁGI LAPOK

38. szám.

Megjelenik minden vasárnap.

1911. Szeptember 17.

Szivattyúk és Mérlegek

Különlegességi gyár:
GARVENSWERKE

Központi igazgatás:
Bécs, II., Handelsqual Nr. 130.
Városi mintaraktár: Garvens W.
Bécs, I., Schwarzenbergstr. 6.

➔ **Őszi trágyázás!**

Valódi védjegyű

THOMASSALAK

Valódi csak, ha ilyen zsákban van és eredeti ólomzár van rajta. Minden zsák tartalomjelzéssel van ellátva.

Kalmár Vilmos

a Thomasphosphatfabriken, Berlin,
vezérképviselője

Budapest,
VI., Andrásy-ut 49.

ÓVAKODJUNK A
HAMISÍTÁSOKTÓL!

Kisküküllőmegyében (Erdély) Szászvesszősön, szarvasmarhára és sertések bevásárlására **ügynöki és alkuszi üzletet nyitottam**, szíves megbízásokat kér a tisztelt uradalmaktól és birtokos uraktól

teljes tisztelettel

Czim: Szászvesszős.
Posta és távirtd: Küküllővár.
Vasut: Zsidve.

Bedőházi Pál
ügynök és alkusz.

Alkalmi birtokvétele!

Eladó Nyitra megyében circa **600 kat. holdas birtok, szeszgyárral**. Ára mindennel együtt **400.000 korona**. Bővebb felvilágosítást ad:

Röjtöki Bauer Antal

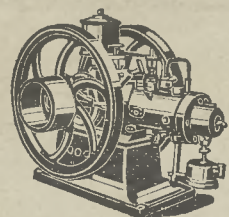
földbirtokközvetítő irodája

Budapest, VIII., Baross-utca 4. szám.

Telefon 166-66.

Legújabb

OMEGA

nyersolajmotorok
és lokomobilok

Előnyei: Csekély üzemköltség
Nincs robbanó vagy tűzveszély
Nincs pénzügyőri ellenőrzés

Bárdos és Brachfeld műszaki és villamossági vállalat
Budapest, VI., Gyár-utca 5. szám.

Jek. Fodor Ferencz urnak

Kolozsvár.

A küldött 12 drb jármos ökör és 2 drb bivaly jól érkezett meg és már dolgoznak is.

Ugy ezekkel, mint az előbb küldött 12 drb tinóval, nagyon meg vagyok elégedve és nagyon köszönöm Fodor urnak szíves fáradozását.

Az összes jószágok igaz szakértelemmel vannak összeválogatva és egy darab sincs kivetnivaló köztük. Pontos és kuláns eljárásáért fogadja mégegyszer köszönetemet és vagyok

tisztelettel

Dr. Gyertyánffy László.

Őszi vetésre ajánljuk — a meddig a készlet tart — az általánosan elterjedt ez évben **80-83 kgr.** hektoliterenkénti tényleges sulyu

Diószegi óriási buzánkat

mely számos termelő egybehangzó kijelentése, valamint a magyarvári országos m. kir. növénytermelési kísérleti állomás által végzett termelési kísérlet eredménye szerint is ugy szem-, mint szalmahozamra nézve első helyen áll.

Diószegi Czukorgyár
Diószeg, Pozsony megye.

A több mint 25 év óta fennálló **csakis** gőzekéket gyártó **HEUCKE A.** hausneindorfi gőzekegyár tulhevitett (forrógőz) rendszerű gőzeke-készleteit szállítja a magyarországi vezérképviselőt:

Komáromvidéki Takarékpénztár r.-t. Komáromban.

➔ **NAGYON** takarékos szén- és vízfogyasztás. **==== Rendkívüli MUNKAERŐ.** ➔

Pályázatokhoz csak bizonyítványmások csatolandók. Eredeti bizonyítványok elvesztéséért a kiadóhivatal nem vállal felelősséget. *****

KIS HIRDETŐ

Kis hirdetések ára: minden egyes szó 4 fillér, csak oly levelek továbbíthatnak, melyek a szükséges postabélyeggel ellátva küldetnek be.

Alkalmazást keresők.

Hirdetmény.

A nagyszentmiklósi (Torontál m.) m. kir. földmivesiskolát a folyó tanévben több olyan kevés igényű, szorgalmas, jó magaviseletű, nőtlen és családostól egyén végzi, kik nagyon alkalmasak arra, hogy valamely uradalomban vagy gazdaságban a béresgazdai, kulcsári, magtárosi, munkafelügyelői vagy botos ispáni állást méltóan betöltsék, kisebb gazdaságban önálló állásra is alkalmazhatók s az állást már szeptember hónapban elfoglalhatják. E teljesen megbízható egyének elfogadására nézve megkeresésekre készséggel megteszi az ajánlatot a fenti m. kir. földmivesiskola igazgató-sága.

Uradałmi gépészi állást

keres egy r. kath. nős, 51 éves kitanult géplakatos, vizsgázott gépész, ki nem csak a lokomobilok, de a stabil-gőzgépek s motorok kezeléséről is bizonyítványokkal igazolhatja képességét s electrotechnikai vizsgája is van; katonaságnál puskaműves volt. 16 év óta mint önálló gépész működött. Egy uradalomba óhajtana mint gazdasági gépész bejutni, fizetés megállapodás szerint. Czim: Malonyay János gépész, Nagykároly. Fény-utca 28.

Gazdatiszti állást keres

okleveles, róm. kath. vallású, nős, kis családú gazdatiszt, aki a külső mezei gazdálkodás minden ága: hizlalások, tehenészet, sertés- és baromfitenyésztés, erdő-, szőlő- és pinczekezelés, az egyszerű s a kettős gazdasági számítások vezetése és azoknak felülvizsgálásában kiváló jártassággal bír, szerény feltételek alatt azonnali belépéssel alkalmaztatni kíván. Szíves ajánlatok 936. szám alatt e lap kiadóhivatalához kéretnek.

Ispáni állást keres

földmivesiskolát végzett, hosszú bizonyítványokkal rendelkező, kis családú, szorgalmas és teljesen megbízható egyén, a gazdaság összes ágazataiban és a könyvtelben jártas, régebbi idő óta vezet gazdaságot önállóan. Cim: 947. szám alatt a kiadóhivatalban.

Műkertész

állást keres okt. 1-re, nős, de gyermektelen, 40 éves, beszél és ír magyarul, németül és horvátul. Czim: Eichler János, Brestovacz b. Pozsega, b. p. Vilicseló, Slavonia.

28 éves,

ev. ref. vallású, nőtlen ember, ki a földmivesiskolát kitűnő sikerrel végezte, 1912. jan 1-ei belépésre állást keres. Czim: Szokolczai János, Pta-Nemesráda, u. p. Bugyi, Pest megye.

Földmivesiskolát

jó sikerrel végzett 29 éves, nős, kis családú, rom. kath., 7 évi gyakorlattal, nagyobb uradalomba, a gazdálkodásban a helyes jártassággal bír, beszél magyarul, németül és románul, 1912. január elsejére vagy esetleg előbbre is ispáni állást keres. Szíves megkereséseket kér Kabács Antal, Galsa (Arad várm.)

Betöltendő állások.

Gazdasági állások.

Valamennyi betöltendő állás teljes czimekkel olvasható a 10-ik évfolyamban álló Országos Pályázati Közlönyben. Ingyen mutatványszám. Budapest, Üllői-ut 55. szám.

Kerestelnek

intéző, több gazdatiszt, segéd-tisztek, magtárosok, kulcsárok, irnokok, gazdák, tehenészek, gyakornokok és többféle gazdasági személyzet. Bővebb lvasható az Országos Pályázati Közlönyben. Mutatványszám ingyen. Budapest, Üllői-ut 55. szám.

A mikosdi uradalomban

betöltendő lehetőleg azonnali belépésre egy segéd-tiszti állás fizetés évi 600 korona és mosáson kívül teljes ellátás. Intelligens, erőlyes, akadémiát végzett egyének, lehetőleg a német nyelv birásával s némi gyakorlattal bírók nyujtsák-be folyamodványaikat melyek-vissza nem küldetnek. — Uradałmi intézőség Mikosdpuszta per Zalabei czim alatt.

Nagyméltóságú

Báró Wodianer Albert ur

komjáthi hitbizományi uradalomban f. évi október 1-én egy gazdasági irnoki állás betöltendő. Évi fizetés 500 korona s mosáson kívül teljes ellátás, butorozott szoba ágynemű nélkül, fűtés és világítás. Gazdasági Akadémiát végzett, katonai kötelezettségüknek eleget tett egyének (német nyelvet bírók előnyben részesülnek) küldjék bizonyítványmásokkal felszerelt folyamodványaikat, melyek vissza nem küldetnek „Jószáglügyelőség” Komjáth, Nyitra megye, czimre.

Ugyanott október 1-re egy kulcsári állás jön üresedésbe, évi fizetés 1000 korona készpénz, lakás, fűtés és világítás. Jó írással bíró, földmives iskolát végzett, katonai kötelezettségüknek eleget tett nőtlen egyének (tót nyelvet bírók előnyben részesülnek) küldjék bizonyítvány másolatokkal felszerelt folyamodványaikat, melyek vissza nem küldetnek, a fenti czimre.

Számtiszt

nőtlen fiatalember, ki a kettős könyvelésbe és mérlegkészítésben teljesen jártas, szép írással bír, október 1-ére gazdasági központi irodába felvétetik. --- Németül tudók előnyben részesülnek. Folyamodványok a Hatvani cukorgyár igazgatóságához intézendők.

Minden falusi teendőben jártas, nem igényteljes, munkaszerető, feltétlenül tisztességes egyén kerestetik

kulcsárnói állásra

urasági házhoz pusztára, mielőbbi belépésre. Cim a kiadóhivatalban 967. szám alatt.

Eladó 6 drb fiatal tenyészkepes kanna, továbbá 5 drb Blaschok-féle fiatal kocza egy kanna és malaczkokkal. Értekezni Glück Frigyes intézőjénél Pannónia-puszta lehet. Posta, távirda és vasútállomás Százhalombatta. A gazdaság az állomástól 5 percznyire van.

Szöszös bükköny-magot

(Vicia villosa) veszek minden mennyiségben. —

Mintázott ajánlatok:

Uladiszavlyevits Tima magnagykereskedése BELGRAD

cimre küldendő.

Szőlő-kötözőfonál

jobb és olcsóbb mint a raffia,

zsák és ponyva

a legjobb minőségben és legjutányosabban a *****

FISCHER-féle

zsák- és ponyva-gyárban, BUDAPEST, V., Nádor-utca 31—33. sz.

szereshető be. A Fischer-féle szab. impregnált szavatolt tiszta lenből készült vízhatlan ponyvák nagy strapa mellett is eltartanak 10—12 évig. A 28 év óta fennálló Fischer-féle zsák- és ponyva-gyár az ország legjelentékenyebb uradalmainak szállítója. Pontos, szolid kiszolgálás. **Ponyvakölcsonzó-intézet.** — Manilla-zsinegek, kévekötelek, lópokrócok. Tessék ajánlatot kérni. Eredeti felsőintihali és montavonai tenyész- és tejelő-marhát

közvetit előnyösen **ANTON HELL, Imst, Tirol.** A piaci viszonyokról és árjegyzésekről készséggel szolgál felvilágosítással.

Hires szerb konyhakerti magvak

Európaszerte ismert szerb és bolgár konyhakertészek termékei legolcsóbban direkt forrásból szerezhetők be:

Uladiszavlyevits Tima

magnagykereskedése

BELGRAD

Nagybani árjegyzéket konyhakerti-, gazdasági magvakról, virághagymákról és rózsákról 5 filléres levelezőlapon kérjen.

Horváth István mezőturi gazdaságában 80 drb. 2 hónapos szőke mangalicza malacz, 20 drb. 1½ éves karakul-kos és 75 darab számfelötti tenyész karakul-juh eladó.

Őszi szállításra előjegyezhetők Reitter Oszkár

főkapitány fajbaromfi-gazdaságában **NAGY-BECSKEREKEN** Angliából hozott teli-
vér fajtisztaságú legelső rendű állatok:

Hófehér óriási nagy angol emdenti liba, him 25 K, tojó 25 K.

Hófehér óriási nagy pekingi kacsa, him 10 K, tojó 8 K. Hófehér Wyandotte (amerikai kiütő téli tojók) him 10 K, tojó 8 K.

Hófehér Orpington, him 10 K, tojó 8 K. Sárga Orpington, him 10 K, tojó 8 K.

ÁLLAMI NAGY ARANYÉRE M. Külföldi és hazai legelső és legnagyobb kintutetések. **Kintutetések:** Arad, Budapest I., Budapest II., Belgrad, Berlin, Lovrin, Lugos, Nagybecskerek, Nagyvárad, Pozsony, Pécs, Pancsova, Szőfia, Szatmár, Szeged, Szabadka, Temesvár, Veszprém, Wien, Zenta.

Fajtisztaságért jótállás.

Szénát, szalmát,

luczernát, lóherét és zabos bükköny

veszek és eladok bármily nagy mennyiségben, fel-
preléshez modern ló- és gőz-
preseim adom. Ajánlatok:

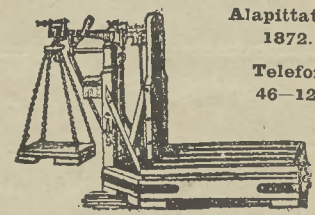
SCHREIER BÉLA takarmánymagnagykereskedő Budapest, Népszínház-u. 33.

TELEFON 20—52.

Pannónia Szállóda

BUDAPEST,

VIII., Rákóczi-ut 7. sz.

Alapítottott

1872.

Telefon

46—12.

Ziska József

utóda

ROSTÉLY GYÖRGY mérleggyáros. Iroda és raktárhelyiség: Budapest, VI. Eötvös-utca 44. Ajánlja a legjobb kivitelű és legmegbízhatóbb gabona minőségű, tizedes és százados, valamint gazdasági szekér, hid és marhamérleget. A budapesti, fumei és győri gabonatorzsdék szállítója, ugyancsak számtalan nagy gőzmalom és uradalom szállítója. Árjegyzék bérmentve. Használt mérlegek becseréltetnek és kaphatók megbízható állapotban. Javítások elfogadtatnak és pontosan eszközöletnek. Kívánatra uradalomba is küldök szerelőt.

WOHANKA FÉLE HONI GYÁRTMÁNY!

NYERSOLAJ MOTOROK és LOKOMOBILOK.

· ÜZEMKÖLTSEGEK ·

NAGYSÁG SZERINT 1½-2 fillér

ÓRÁNKÉNT és LÓERŐNKÉNT. NINC S ROBBANÓ- és TŰZ-VEZÉLY! - MINDEN PÉNZÜGYŐRI ELLENŐRZÉS és ENGEDÉLY NÉLKŰL.

WOHANKA és TÁRSA BUDAPEST, V. VÁCZI-KÖRUT 76.

PUMP REPARATOR

A szakértő gazdaközönség földözége.

SURÁNY VIKTOR okl. gépészmérnök tejgazdasági gépek és eszközök gyártása, BUDAPEST, V., Alkotmány-utca 12. szám.

KÉRJEN ÁRJEGYZÉKET.

Husz darab ipolyvölgyi faju fejőstehén, egy állami bika takarmányhiány miatt eladó.

Bővebbet a tulajdonosnál:

Zmeskall György, Ipolyság.

GAZDASÁGI LAPOK

Alapította KORIZMICS LÁSZLÓ
1849-ben.

MEZŐGAZDASÁGI HETILAP.

VEZÉRELV: Hozzunk mezei gazdaságunk helyes arányokat.

ELŐFIZETÉSI FELTÉTELEK:

Egész évre . . . . . 16 kor.
Fél évre . . . . . 8 .
Negyed évre . . . . . 4 .

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, Múzeum-körút 7. sz.

Az „Állattenyésztési és Tejgazdasági Lapok” ingyen mellékletével.

▲ lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztőséghez, az előfizetési és hirdetési pénzek a kiadóhivatalhoz ozimzendők.

HIRDETÉSEKET

a lap kiadóhivatala vess fel.
Arjegyék ingyen és bérmentve.
Hirdetési mellékletek jutányos árban fogadtatnak el.

Az e lapokban foglalt cikkekért minden utányomási jog fentartva.

KÉZIRATOKAT A SZERKESZTŐSÉG NEM AD VISSZA

TELEFON: 623.

TARTALOM.

	Lap
Szemle. —ix.	649
Gazdasági levél. — Böllöny Dénes	650
Tárca. — Nyár végén — Kadocsa Gyula	650
Rét-műtrágyázási kísérletek. — Hirschfeld József	652
Ujítás a földmivesséskolánál. — Westsik Vilmos	652
Az aethorikus olajtartalmu növények feldolgozásáról. — Dr. Jrk Károly	653
Könyvismertetés	652
Kérdések és feleletek	652
Kérdések: Éves eselések nélkül miként lehet gazdálkodni. M. — Melyik a legjobb tengeriszártpógép s mi az eljárás a zsombolyázásnál? — B. A. — A biborhore vethető-e szeptember folyamán? M. Á. — Az olajfűz szikben diszlik-e? M. Á.	
Feleletek: Köteles vagyok-e helyettesről gondoskodni? n. — Kertészeti könyv. n. — Milyen vetésforgót alkalmaznak? Szücs János. — Hogy lehet árszágra jutott malacokat felnevelni. Fehér Zoltánné. — Mennyi szuperfoszfátot adjak buza alá? Szücs János.	
Hirek	655
Aprók	656

SZEMLE.

(Termésbecslések és gabnaárak. — A beviteli jegyek. — Alacsony vizállások és a vízi forgalom nehézségei. — Hol kékik a korpakiviteli tilalom? — A fővárosi péksztrájk. — Az élelmiszerhamisítók Eldorádója. — Argentínai hus. — Szerb állatbehozatal. — A harc a rokontenyésztés ellen Németországban.)

A szeptember 5-ig beérkezett s nagy részben már véglegesnek mondható cséplési adatokat a földmivvelésügyi miniszter f. hó 9-ről megjelent communiqué-jében imigy jellemzi:

Tertlet kat.	Átlagos holdanként	Összes termés	Összes métermázsza
Buza	5,800.195	8:30	48,120.000
Rozs és kétszeres	1,880.297	6:30	12,790.000
Árpa	1,923.291	8:23	15,840.000
Zab	1,872.237	6:96	13,040.000

Augusztus hónap 8-án a próbacseplések adatai szerint várható volt:

Kat. holdanként	Összesen métermázsza
Buza	8:29 48,100.000
Rozs és kétszeres	6:86 12,900.000
Árpa	8:24 15,850.000
Zab	7:02 13,150.000

A szeptemberi cséplési adatok az augusztus hónapban közzétett próbacseplési becsléssel szemben tehát:

a buzában	20.000 q-val kedvezőbb
a rozsbán	110.000 „ kedvezőtlenebb
az árpában	10.000 „ „
a zabban	110.000 „ „

eredményt mutatnak.

Mult évben termett:

Buza	46,185.023 q
Rozs	13,294.103 „
Árpa	11,677.344 „
Zab	10,262.285 „

Horvátország és Szlavonia termését a zágrábi statisztikai hivatal rendelkezésre bocsátotta az 1911. évi szemle eredményei alapján a bevett területekről és az aratási eredmények becsléséről szóló adatokat, melyek a következők:

	Bevett terület kat. hold.	Átl. termés kat. holdanként	Várható összes termés
Buza	570.359	7:58	4,332.000
Rozs	123.583	5:50	679.000
Kétszeres	45.206	7:32	331.000
Árpa	111.403	6:15	685.000
Zab	174.082	5:37	935.000

Mult évben termett:

Buza	3,571.261 q
Rozs	662.816 „
Kétszeres	298.481 „
Árpa	594.733 „
Zab	790.378 „

Hozzáadva a szorosabb értelemben vett Magyarország cséplési adataihoz Horvát-Szlavonország aratási eredményeit, az egész magyar birodalom bevett, illetve learatott területe és várható terméseredménye következő lesz:

	Bevett terület kat. hold.	Átl. termés métermázsza	Várható összes termés	1910. évi termés volt
Buza	6,370.554	8:23	52,442.000	49,856.284
Rozs és kétszeres	2,048.086	6:73	13,800.000	14,255.400
Árpa	2,034.694	8:18	16,525.000	12,271.077
Zab	2,046.319	6:83	13,975.000	11,052.663

Nem bocsátkozunk a termésbecslési bírálatokba, hiszen senki sem hisz már többé bennük. A római nemzetközi mezőgazdasági intézet 51 millióra becsüli a buzatermést, a tőzsde, mely rendszeren és főleg nagykereskedőinek ügynökei révén a legjobban értesült, 44 millióra. Már azt sem kritizáljuk meg, hogy a tengeri kat. holdanként 7:69 q, összesen 33,320.000, a burgonyáé meg 36:35 q, összesen 39,640.000 q legyen, nem hisszük el. Kiváncsiak vagyunk, vajjon a tudósítók és feljebbvalók a kukoriczhamoly-károkat megfigyelték-e? De ha megfigyelték, akkor le kell szállani a bakról.

A kerti vetemények, bab, egyéb hüvelyesek, káposzta, köles és tatárka, czirok, kender, dohány és cukorrépa és takarmányműekről az a tudósítás, hogy rosszak vagy egyáltalában nincsenek, (csak a dohány és szőlő van kiszépitve) és hogy a Királyhágón tuli részek az egyedüli jók, az körülbelül megfelel a valóságnak. Az is,

a mely a legelőkről és rétekről szól. Voltak — és nincsenek.

A szemes- és kenyérmagvak árai a világpiaczon e héten némi esést mutatnak. A marokkói konfliktus réme is enged, a háborus hírek elhallgattak. Páris, Liverpool és New-Yorkban gyenge esések észlelhetők, Berlinben a buza 7½, a rozs 10½ márkával lett olcsóbb tonnánként, de a budapesti tőzsdén is némi visszaesés észlelhető. Azonban ez alig számottevő, tekintve az ért emelkedéseket és úgy hisszük, hogy baisse-ről szó sincsen, midőn az októberi buza 24:06 K-án zárul és a különbözet készáru és határidőüzlet alig számottevő. A buza 50, a rozs 26 fillérrel és a tengeri 35 fillérrel esett, a zab tartja magát.

A beviteli jegyek érdekében megszólal a „Frankfurter Zeitung” is, kollegialitásban a wieni ujságokat tulszárnyalja és üti a beviteli jegyeknek a nagydobot. Lehet ezeket a beviteli jegyeket concedálni olyan államokban, p. o. Németországban, mely import- és exportállam egyidejűleg. Importál gabonát, megőrli és kiviszi a lisztet Svájcba és másfelé. Csakhogy mi exportállam alig vagyunk hü szövetségeseink jóvoltából, de importállam meg éppenséggel nem vagyunk. Ezt az állapotot pedig még Hohenblum lovag sem tudja megváltoztatni, de magyar kollegája, Rubinek sem.

Sem a Duna, sem mellékfolyói a nagy aszály behatása alatt elég vizet a hajózás czéljaira nem szolgáltatnak és a kolera miatt az 5 napos vesztegárak is nyomasztólag hatnak a malomiparra, mely meg van ijedve leginkább, hogy az „usance”-áru elkészítéséhez nem jön meg idejében a szerémségi és szerb termény. S hogy az idén meg lesz az idegen termény hozzákeverése, ismerve az idej mesés buzáinkat, az csak természetes. Persze beviteli jegyek kellenének a jó magyar lisztáru hirnevének megrontásához és még extra busás haszon a malomiparnak.

A legujabb hir az, hogy a hajózási vállalatok a budapest-wieni viszonylatban 5 napra beszüntették az árufelvételt. Az uszályok különben is csak 1/3 megterheléssel bonyolithatják le a forgalmat.

Azt olvassuk, hogy a malomipar több takarmánypótló örleményt tud előállítani, mint a mennyire a monarchia állattenyésztésének szüksége van s így kár volna a korpa kivitelét tilalmazni. Miért, mert a malomiparnak a korpakivitel jövedelmező. De kérdjük, nem áll-e még hosszú ős, tél és némileg a tavasz is előttünk? Ha a németek minden korpát leszlussolnak, hogy néz majd állatállományunk az említett időszakokban ki? Hiszen a malmok a börzespeku-

Szives tudomásul!

Angliában időző osztályvezetőnk értesítése szerint *szeptember* hó elején *árverezésre* kerül Budapesten kb. **300 darab nagytestű, kiválóan jól tejelő, kizárólag fiatal, hasas, Dairy-Cows tehén és pedig: Red-Dairy, Roan-Dairy és Derby-Dairy.** A katalógusnak idejében való megküldése végett az érdeklődők mielőbbi igénybejelentését kérjük.

Magyar Mezőgazdák Szövetkezete

Budapest, V. kerület, Alkotmány-utca 31.

lációkból is, mit a bilánczok eltagadnak, megélnék, de hogy gazdáink és azoknak állatállományuk tönkremegyjen, annak a malomipar fittyet hány. Kérjük már a korpakiviteli tilalom beállítását.

*

Budapestben már ismét kiütött a péksztrájk. Ne szépítsük a dolgot, mert a míg a segédek túlzó követelésekkel állottak elő, addig a munkaadók mellett állott a megnyomorgatott fogyasztó közönség, de a mióta átlátott a szitán, határozottan a segédekért pártolja. Ezek dolgoznak is egyes műhelyekben saját regiére, de megengedetlen házalás és tudja a jó Isten, miféle okok és ürügyek alatt a szegény kihordókat az előjáróságok érzékenyen megbüntetik. A székesfőváros nézi a dolgot, de erélytelen, hiszen a munkaadók fővárosi bizottsági tagok és a rendőrség is pártjukat fogja. Hát ne terjedjen ilyen módon a szocializmus, ne zuduljon fel az az adófizető polgár és fogyasztó közönség az ilyen kitérítési politika ellen? A malmok, a sütők és vendéglősök egy kalap alatt. Hogy persze a gazdákat is ezzel sújtják, a fogyasztás kisebbedésével, arra nem gondolnak az intéző körök, ha pedig igen, úgy annál szívesebben teszik, hogy a gyűlölt agrárizmuson egyet üthessenek. Ki is mutatta a főváros már annak idejében a husenquéte alkalmával, mily jóindulattal van a gazdák, az adófizető és fogyasztóközönség iránt. Csinálja a százmillió adósságokat, de hogy a közéletmezést javítaná Krausz-féle telekmegvásárlások helyett, arról szó sem lehet. Lesz is ilyen „Wirtschaft“ után pótdó rogyásig. De a hét legaktuálisabb kérdésében, a tejdrágulásban sem tud rendet csinálni. Oka persze a gazdák és nem a közvetítő kereskedelem kapzsisága.

Érdekes az is, hogy a fővárosi kenyérgyár igazgatója olyaténképpen nyilatkozott, hogy ha a fehér sütemény gyártására megkapja a rendeletet, azt 12 óra alatt foganatosítja. Be van már erre rendezkedve. De ez a rendelet nem akar napvilágot látni. A főpinczerek most maguk rendeznek be egy fehér süteménygyárt és hihetőleg jobb árut gyártanak majd, mint a pékezőgek burgonyalisztes süteményei.

*

Az élelmiszerhamisítók vigan élnek világukat, különösen azóta, hogy a földmívelési miniszter titkos rendeletben azon praetextus alatt, hogy a megbüntettek neveinek és a bírságainak nyilván-

nosságra hozatala befolyásolja a fellebezés ítélezését, betiltotta a hamisítók neveinek pellen-gére állítását. A miniszter emlékezetébe kell ismét hoznunk, milyen is az angol törvény. Nagy pénzbüntetéseket és elzárásokat, a helyiség előtt pedig annak kifüggesztése, hogy az illető élelmiszer árusító már hamisítás miatt büntetve lett. De ez csak kétszer eshet meg a hamisítón, harmadszor az egyesült hármias királyságban soha többé élelmiszert nem árulhat. Az angolok felfogása szerint az a ki élelmiszert hamisít az gyilkol, míg Magyarországon a miniszter a rendeletével az amugy is nagy élelmiszerhamisításokat még protekcionálja is.

*

Az annabergi csatlakozás kormányzatunk mumusának állott be. Nincs, nem is lesz. Ugy-látszik sorakozik a három lehetetlen magyar vivmányok: az önálló bank, az önálló hadsereg és külügy mellé negyediknek az annabergi csatlakozás. De most az osztrákok frontot változtatnak az argentinai huskérdésben, Annaberg-ről nem is beszélnek, de legujabban követelik 1500 darab sertés és 5000 darab ökör beengedését Szerbiából, nem bizva már a román kontingens kihasználásában. Pedig mily nagy hűhóval-garral utazott le a bukaresti kiállításra annak idejében Lueger a testvériség ünnepét ülni, csak hogy függetlenítse Wient és Ausztriát a magyar hus ellátástól. Tant de bruit pour une omlette! Persze a magyar gazdák így meg az osztrák lehetetlenségeknek a levét. A gazdákat még nálunk sem tartják a merkantilisták fogyasztónak, holott minden a gazdáknak szükséges fogyasztási cikkekkel ők körül kartellirozták. Hogy ugy nagyhirtelenében a mult hét merényleteit felsoroljuk ott van a fa, a sör, a cukor és a tej, a kávé megdrágálása. A szerb import nekünk nem kell, a magyar mezőgazdaságot alapjaiban megingatni nem lehet, inkább vámbelföldön belül maradjon az osztrák és magyar vágómarha. Évekkel ezelőtt 1908-ban Olaszország kihasználta a mi takarmányhiányunkat. Valami 38.000 drb. kiviteléről regéltek, holott most olasz részről elismerik, hogy ennyi volt csak a tenyészállatkivitel, de 100.000 drb. vágóhidra került marháról hallgatott a fáma. Az argentinai hus nem kell; az amerikai hus tröszt reá akar feküdni Európa kontinensére, feles termelvényét el akarja helyezni. A mészárosoknak sem kell az argentinai hus. Nincs elég haszon rajta. Viszont nem kell a

gazdáknak és a magyar állattenyésztésnek a szerb hus behozatala tulkontingentálása sem. Absurdak a felfogások. Beszéd az egész vonalon, a trösztök, bizonyos iparágak és a közvetítő kereskedelem javára. Hát a gazdák hol maradnak? Pedig tudvalevő dolog, hogy a magyar mezőgazdaság termelvényei értékben nyolczszor túlhaladják az ipari termelvények értékeit.

*

Németországban nagy harc folyik a miatt valjon a bel- és rokontenyésztés alkalmaztassék-e az állattenyésztés terén avagy a frissvérség. Ma már mindenki azzal tisztában van, hogy a fajta nemesítése önönmagában, de egyuttal a nemesítés a keresztezések által tisztán a rokontenyésztés útján érhető csak el. A rokontenyésztés üzőit a kiket az egyesek „Inzuchtstheoretiker“ diszes elnevezéssel illetnek teljesen elfelejtik, hogy a frissvérséggel sem külsők, sem belső jó tulajdonokat fixirozni nem lehet. Azon legnagyobb ellenvetés pedig, hogy a rokontenyésztéssel szervezeti gyengeségek állanak elő, soha senkisé tagadta, viszont az is tény, hogy az egyedi takarmányozással és helyes felnevelési módszerekkel ezek is kiküszöbölhetők. A legnagyobb csodálkozással kell leszögeznünk, hogy a Darwin-féle sellekzionális tanok félreértetnek s azon nagy mű, melynek felépítésén a német birodalomban gróf Lehndorff, Dr. de Chapeaurouge, Heer, Hoesch és mások teoretice és practice olyannyira fáradoztak, egyes akar-nokok lerombolni igyekeznek. Főleg az egyedi átörökíthető képesség (Individualpotenz) felépítését és leszögezését a rokontenyésztés útján tagadják a frissvérség bajnokai, a kik hazánkban is sajnos még szép számmal léteznek, holott az individualis potenziát másképpen mint a rokontenyésztés révén elérni képtelenség.

—ix.

Gazdasági levél.

Kassa, 1911 szeptember hó 10-én.

Jupiter Pluvius tavasz óta gondozatlanul tartott házát a mult hónapban meglátogatta s rendelkezett, hogy kapjunk mi is egy kis esőt; — de a helyettes a megbízást csak úgy til-tul igazította el, — mert augusztus 15-én, 20-án, majd 27-én esett egy-egy jó zápor, mely majdnem felhőszakadásnak is beillett, de épen ezért el lehetett rájuk mondani: „adtál Uram Isten esőt, de nincs

TÁRCZA.

Nyár végén.

Eheu fugaces, Postume, Postume,
Eabuntur anni! . . . Horatius.

Utazom. A vonat egyhangu dübörgéssel száguld velem tova. Hegy és völgy, erdő és mező, város és falu egymásután maradoz el s tűnik fel újra változatos sorozatban. A vonat csak rohan, száguld előre s örült futásában nem tartóztatja fel semmi. Ha ember, állat eléje kerül, átgázol rajta s rohan tovább, előre . . .

És minden fut, rohan, száguld. Rohannak az órák, évszakok, évek. Észre sem vesszük s „elhull a virág, eliramlik az élet!“ (Petőfi.) Gondtalan, vigan játszadozzuk végig boldog gyermekkorunk rózsás hajnalát s mire eszmélni kezdünk, látjuk: vége van, elszállt, mint egy szép szines pillangó. Futva tűnik tova dalt termő ifjuságunk s véle a mámor, a vágy, a tündérmók, a jövő-ről festett tarka képek. Kialszik a láng az erős férfikebelben, leroskad ernyedten a tette kész kar . . . Dicsőség, szerelem? Rövid mámor, amely után nem marad más, csak a lehangolás. Minden tova tűnik, futva fut . . .

Bolygók száguldanak a végtelen űrben s ott rohan közöttük jó öreg sárgolyónk és rohannak vele együtt és rajta nyomorult parazitái: az emberek is. Vad hajzában, ama bizonyos „léte-érti küzdelemben“ egymást ütve, marva rohan-nak, törnek előre, egymáson által. Örökös rohanás . . . hová, merre, miért? Ki mondja meg: hol a végpont, a cél? És egyáltalában van-e cél? . . .

Felöltömbe burkolódzva, kábult fejjel, egy átvirrasztott éjszaka nyomott hangulatával szemlélem a kelő nap sugaraiban fürdő tájat. Reggel van. A föld felett lengő szürke sávok foszlányai ama ködfátyolnak, a melybe a táj takaródzott volt, mint az a nő, a ki arcza hervadó rózsáit fátyol mögé rejti. És van is mit rejteni elég! Oda már a tavasz minden ékessége, disze, oda a nyár gazdag szinompája. Gyulladt szemem enyhüléül hiába keresi a hullámzó aranykalásztengert: eltűnt. A buja füvet termő rét és legelő kopasz, kiaszott. Sárgul már a tengeri, maholnap törni kell. Szárad már a burgonya, maholnap szedni kell. Vége a nyárnak. Elmulásra emlékeztet minden. Memento mori . . .

Pedig mint vártuk a tavaszt! Mily sokáig késett, mily nehezen jött el! Egy-kettőre elmúlt s

ime, oda már a nyár is. Még alig volt reggel s már megint este van; még alig volt tavasz s már megint itt az ősz! . . . Azután már csak egy-két lépés s a zordon tél veszi át ismét birodalmát. És újra várjuk majd a tavaszt, nehezen, fájó epedéssel. Évről-évre várjuk így és addig, addig várjuk, míg egyszer csak — hiába várjuk, többé ránk nem derül. Am jutalmul a sok évi ismételt várásért, hűséges szeretetünkért iránta, beteríti majd jöttkor évenként süppedő sirhalmunkat zöld fűszönyeggel, a melybe gondos keze egy-egy szerény vadvirágot is behimez. És így van ez rendjén, ez egyszerűség illik a természet egyszerű fiához.

Vége tehát a nyárnak is, pedig még alig volt tavasz! . . . Mintha csak álomból ébrednénk valóra. Eltűnt a szép álom s maradt a zord való. Mert szép volt az álomunk. Azt hittük, látva üde zöld vetéseinket, magtáraink görnyedezni fognak a sok elsőrendű gabonától s méltók leszünk újra az „Európa éléskamrája“ czimre. Csalódtunk, álom volt, mást mutat a zord való. A gabona „nem fizetett“. Lehagoltan bár, de új remény-nel tekintettünk a kapások felé. És újból csalódtunk: elorsvasztotta őket a nagy szárazság. Mi van még hátra? A szőlő? Elverte a jég

KÖSZEGI KÁROLY FÉLE SZABADALMAZOTT MÓTOROS TALAJMÜVELŐGÉPEK RÉSZV.-TÁRS. BAJA

A Köszegi-féle szab. motoros talajművelőgép bebizonyított előnyei:

1. A legideálisabb földmunka, a minőt eddig csak a kertész tudott előállítani. — 2. Egyetlen munkával vetés alá ideálisan kész a talaj. — 3. Ideális trágya alászántás; feleannyi trágyával ugyanoly eredmény, mint az eddigi teljes trágyával. — 4. 30%-kal olcsóbb és 100%-kal jobb talajmunka, mint bármely ekével. — 5. Nem kell se henger, se borona, se rögtörő. — 6. 30% vetőmagmegtakarítás, mert minden elvetett ép mag kikel utána. — 7. Legalább 30-50%-kal nagyobb terméshozam (voltak 1910-ben 100% terméshozamok is). — 8. Őrlésre, cséplésre, fuvarozásra, utak lehengerezésére kintően alkalmas.

Az egyedüli racionálisan dolgozó és munkájában felülmulhatatlan talajművelőgép.

„A Köszegi Károly-féle szabadalmazott motoros talajművelőgép működésben megtekinthető a szatmári kiállítás egész tartama alatt Buttykay László földbirtokos urnál Mikola (Szatmár mellett), hol már a gép munkája után kikelt és fejlődő repeze az eke után vetett repezével összehasonlítható, hasonlóként a rozs és buza kikelése, fejlődése stb., minden stádiumában meg-látható, miután a gép folyton dolgozik és folyton vetve lesz.“

Szabadalmazva az összes államokban. — Német- és Oroszország részére gyártási engedélyt adva:

Heinrich Lanz cégnek, Mannheim.

sok köszönet benne! A helyett, hogy ez a 86 milliméternyi csapadék csendes lanyházó eső képében szerencsétlenül volna minket, hogy minden cseppje beivódhatott volna a tenyérnyi repedésekkel gazdag szántóinkba, — hát lezuhant három izben egy-egy fél óra alatt s mosott a mi lejtős hegyoldalainkon kötésig érő árkokat, kiborogatván fészkekből a burgonyát; — lemosta a hónapokig tartó napsütés által hamu finomságúra szétporlasztott tarlóbuktatásaink barázdáit a völgyekbe és így nemcsak hosszas fáradtságunk, trágyázásunk eredményeit lugoza le, hanem még tetézett kárt is csinált, a mennyiben völgyi réjtjeink sarjutermetését is leiszapolta. — Nem az időjárással soha megelégedve nem levő gazda akar belőlem beszélni és épen ezért, ennek a három izbeni esőnek is megadom az értelmet abban, hogy a kiszülés utolsó stádiumában levő, csalamádéinkat megmentette, sőt ezekkel határozottan csodát művelt, mert a tengeri száracská, mely se hosszában, sem vastagságában nem volt erőteljesebb mint egy czeruza és szárazon zörgött, ha fujta szél, — az ma ujjomnyi vastag, üde, zöld és térdig érő, úgy hogy, még meg is kaszálhatjuk e hónap vége felé, különösen ha kapna még egy néhány áztató esőt. A burgonyát is felüditette és egyes táblákban még nem jött későn az eső, de legtöbb helyen szedik a burgonyát s a fészkekben diónyi gumók kiabálnak egymásra, egyszóval vidékünk szegénységnek néz elé e tekintetben, mert hisz tőlünk felfelé ez a lakosság fő élelmi czikke. Répában az eső kétségtelen tett hasznót, különösen az első kelésű, már kárvastagságnyi répának, de a késői kelésű (pedig ilyen van 20—30%) öklömnyi répák nem tudván a beállott kánikuláig elég mélyre hatolni gyökereikkel, — már aprók maradnak és így rossz répatermésnek nézünk elébe. Nagyon régen nem láttam fejlődésben így elmaradt répatáblákat mint az idén. Határozottan foltosak ezek legtöbb helyen még ma is, — a késői kelés elmaradozott, apró növésű repái mintegy óriási himlőhely látszanak lenni a répa táblán.

Nem utolsó érdeme a lehullott esőknek, hogy lehűtötték a levegőt s hónapokig 30 fokos árnyékban meleg 16 fokra szállt, sőt az éjjelek átlagban határozottan hűvösesek is. Itt a tengeri termelés véghatárán, ezek a hűvös éjjelek, a még mindig éretlen, zsengés tengerikre nem jó hatá-

suak s félő, hogy egy esetleges deres szeptemberi éjszaka leszűreteli azt a kis termést is, a mi van. — Így nem csoda, ha a tengeri ára 16 koronán felül van már itt minálunk, — mert hisz csak a Királyhágón tuli részekben mondanak hatalmas tengeri termést az idén, de ott a fogyasztás is igen nagy, lévén az ottani nép főtápláléka a tengeri, — akár az oláh vidékeken mamaliga, akár a székeley földön puliszka képében.

A sarjukaszáláshoz most fogtunk hozzá, — gyenge eredmény lesz a munka vége, mert csak a vizes völgyi réteken fog valamint a kasza, míg a szárazabb természetű réteken csak a lósóska elbarnult, száraz kőröit lengeti a szél. — Nehéz gondokkal megy neki a télnek a mi vidékünkön nagyon sok gazda, mikor már is több helyen téli takarmányt fogyasztanak, — pedig még nagyon sok dolog van hátra befagyásig — és ha nem akarják emelgetni a barázdában őszi szántáskor az ökröt, sok korpa és rostaalj, dara kell a gyenge takarmányra, — a korpa pedig igen drága és alig kapható.

A szárazsághoz beállott drágasági tényezőnek a királygyakorlatokon vidékünkön élemezett és takarmányozott katonaság és katonai lóállomány is, — így például a csak valamire való széna ára métermázsánként 8—10—12 korona. — Van azonban még más haszna is a mi vidékünknek ezekből a királygyakorlatokból — pedig tőlünk még jó távol vannak — az, hogy hetek, hónapok előtt megrendelt vetőmagvaink, építési anyagaink sehogyan sem tudnak hozzánk megérkezni, mert a vasutintézmény most úgy látszik csak a katonáké.

Mivel azonban e felett hasztalan elmélkedünk, lássuk inkább idei gabona termésünk ez évi beszámolóját, a már teljesen bevezett cséplések után. — A hazánk szemtermelésében vezérserepet játsza a buza, mint azt már előző leveleimben is említettem, itt ritka állásu maradt, így csak 9·7 métermázsa az átlaghozama katasztrális holdanként, — de minőségileg kitünő, — aczélos, piros színű. — Bizony szalma hozama nagyon gyenge volt, a buzának, mert csak 10·5 métermázsát adott és a szalma egyrésze buza- virágszár inkább, mint szalma.

A rozs vitte el az elsőseget a termés mennyiségben, a mennyiben átlagunk 14·1 métermázsa szemben, még volt olyan táblánk, mely 19·1 métermázsát adott. A szem szép, erősen haragos

zöld és hektoliter sulya 76—78 kgrm. A szalma-termés aránylag itt is kevés, mert átlagunk törek és polyvával együtt csak 19·5 métermázsa.

A nálunk főveteményt képező árpában az átlagtermésünk 11·8 métermázsa, míg szalmában csak 10·7 métermázsa. Évek óta rossz szalmaterméseink vannak e vidéken, de ilyen gyenge, mint az idén, egyszer sem volt. — Az árpa szeme átlagban valamivel kisebb, mint más esztendőkből szokott lenni, de a héj nagyon finom, gyolcsfehér, apró, ránczos s a szem nagyon jó sulyos. Van is ára, mert sörgyárosaink már is veszik az ilyen jó árpát 18 koronával métermázsánként. — A legnagyobb termés egy táblában kat. holdanként 18·6 métermázsa volt árpából. — Hanna utántermésű árpánk vetőmagnak nagyon keresett, mit bizonyít az, hogy ez év tavaszán métermázsánként 25 koronával adtuk el loco major.

A zab 8·5 métermázsával fizetett szemben, míg szalmában 9·4 métermázsa a hozam.

Ezen házi átlagoktól eltekintve, vármegyénkben a buza fizetett legjobban s átlagban kat. holdanként 13—14 métermázsa kitünő minőségű szem volt a hozam.

Árak tekintetében, a ki nem sietett az eladás-sal, az ma buzáért 22—23 koronát, rozsért 18—19 koronát, árpáért 18 koronát, zabért 18 koronát kaphat.

A szemtermést illetőleg tehát meg volnánk elégedve, de nincs semminemű takarmányunk: sem tengeri, sem répa, sem burgonya, sem széna, — sőt még a jövőre való kilátásaink sem kecsegtetők, mert a friss vetésű löherének nagyon ritkán keltek s aratás után, a mi áttengődött is addig, tövig perzselődött a 40—50 fokos melegben, — úgy, hogy ezekre a kiszántás vár, épen úgy, mint tavaly.

A luczernások, ha gyér és alacsony kaszálást is ugyan, de csak mégis adnak valamit, javítjuk vele a csalamádét.

Végéhez közeledő tarlóbuktatásainkat a mult hónapi esők nagyon megkönnyítették, bárha alig hatolt az eső barázdafenekig.

Daczára az egész évben tartó nagy szárazságnak, az egésznek nyoma sincs, — tett különben a tavalyi egér invázió az idénre is annyi kárt, hogy bátran elmaradhat ez évben.

Kora tavaszi zöldtakarmányok vetésével már kezdjük bevezetni az őszi vetéseket, melyeknek

megette a moly, elszáritotta a peronoszpóra. A gyümölcs? A mi kevés megmaradt, férges az is...

Nem csoda tehát, ha újra várjuk majd a tavaszt, a mely új reményeket csepegtet ismét már-már csüggedő lelkünkbe!

A vonat csak rohan, száguld velem tova. Katognak, zakatolnak, dübörögnek alattam a kerekek s nekem úgy rémlik, mintha fekete posztóval bevont gyászdob egyenletes, tompa, mély ütemeit hallanám. Másnak tán vidámabbak e hangok, nekem gyászinduló ütemei. Temetek. Temetem éltem mosolygó tavaszát, lángsugaru nyarát. Temetem korán letört reményeim, sok szép színes álmomat. Temetem a hir, dicsőség, szerelem, nagy eszmék elszáradt virágait. Temetem a multat, a jelent, a jövőt. Mindent temetek, ami csak élt, virult, pompázott életem mezején. A mi csak duzzasztá, hevíté e kebelét. Nagy sirgödör kell, hogy mind beleférjenek. Temetek s a gyászzenét hozzá amaz átkos, örökös rohanásnak a jelképe: a vonat szolgáltatja, éppen amaz átkos, örökös rohanásnak, a mely miatt temetek... Nem ilyen „aratást“ vártam én egykor. Sűrűn

hullámzó vetésem szép eredménnyel biztatott; kerem ezer színben pompázott; mezőm buja zöldje lepihenni csábitott, hogy puha pamlagán heverészve szőjtem színes képeimet az eljövendő dus aratásról. Vetésem elsatnyult, elnyomta a gaz, koró; kertemet vihar dulta szét; kövér mezőm kiszült. Mi van még hátra? A szőlő? Elverte a jég, megette a moly, elszáritotta a peronoszpóra. A gyümölcs? A mi kevés megmaradt, férges az is.

Vége a nyárnak, maholnap itt a tél. De a télre újra jó majd tavasz, színes, ragyogó, illatos. A természet évenként meghal és évenként új életre támad. Az emberszivnek csak egy tavasza, egy nyara van s ha ez elmúlt, többé vissza nem jó. És ezért szemlélem oly szorongó, fájó érzettel a természet lassu haldoklását: eszembe jut e szomorú ellentét. Az embersziv, ha egyszer meghalt, fel nem támaszthatja ezer tavasz minden pompája, ékessége. És ha meghalt a sziv, meghaltunk mi is. Mert, a hogy Tóth Kálmán zengi:

„Nem, nem az a halál, a hogy itt nevezik,
Ha koporsónknak a földét szegezik.

Ah az! az a halál: midőn még itt vagyunk:
De halva és magunk siratjuk — önmagunk!

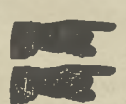
A mi még hátra van: az csak — elköltözés“.

Elköltözés, a mely mindnyájunknak közös sorsa. Elköltözik a nyomorult utszéli koldus ép úgy, mint a tornyos paloták lakója. Nincs különbség, válogatás. „Pallida mors aequo pulsat pede pauperum tabernas, regumque turres...“ (Horatius). És ebben semmi lesújtó, semmi vigasztaló. Avagy talán vigasztaló az, hogy millió meg millió mindnyájunknak, évezrek óta, közös egy sorsa ez? Ellenben lesújtó, égetően fájó, mert nem közös sors, midőn elhagyatva, egyedül önmagunkat temetjük, lassan, szép csendesesen, mint a hogy a nagy természet temet...

Elmúlt a tavasz, oda a nyár, temetek én is, egyedül, egymagamban. S a jó anyatermészet megszanja szerető hü fiát s koszoruját küldi a temetéshez: besodor hozzám a nyitott ablakon át néhány sárguló falevelet... „Hulló falevél!... Elmulásról beszél“...

Kadocsa Gyula.

A lefolyt idény tapasztalatai beigazolták, hogy mégis a

CASE az igazi SZÁNTÓGÉP!

A CASE-gép

csövei **nem** folynak
kazánja **nem** megy tönkre
nincsen tulerőltetve.

15 év tapasztalata a CASE járvaszántó gépeket minden más versenygyártmány fölé helyezte.

Vezérképviselet: Hahn Arthur és Társai, Budapest, VIII., Üllői-ut 52/g.

ideje már bizony itt is volna, — mondván a régiek, hogy nem jó gazda kinek Kisasszony napra nincs zöld vetése, — ha nem volna itt az őszi vetések oly sok kártevője hesseni légy stb., melyek miatt halasztgatjuk még egy kicsit a rozsok vetését is e hó legvégére október elejére. — Csakhogy bizony félok, hogy ezek a mi őszi vetéseink rögesek lesznek, ha ugyan addig nem jön valami nagyon várt, jó áztató eső. — Csak úgy ne legyen aztán, hogy a félévnel tovább tartó szárazság után jön egy hónapokig tartó őszi esőzés és még el sem tudunk majd vetni. — Isten óvjon ettől minket!

Kedves gazdatársaimnak jó vetőidőt kívánok.

Bölgöny Dénes.

Rét műtrágyázási kísérletek.

Irta: Hirschfeld József.

Mi a breznóbányai földmives iskolánál abban a szerencsés helyzetben vagyunk, hogy az országos m. kir. növénytermelési kísérleti állomás nekünk évente rendelkezésünkre bocsájtja a különféle műtrágyákból kisebb, nagyobb mennyiséget s így módunkban van azok hatását közvetlenül észlelve megfigyelni.

Az egész országban már eddig végzett rétműtrágyázási kísérletekből kitűnt, hogy a tözege, vagy humusztban nagyon gazdag, tehát a jó fekete talaju rétektől eltekintve a többiek a foszfortrágyákon kívül mind meghálálják a nitrogén műtrágyát is.

Eddig s különösen a szárazságra hajló viszonyok között a rétek műtrágyázására leginkább a gyorsan ható chilisalétromot szokták ajánlani. Folyó évben iskolánknál végzett rétműtrágyázási kísérlettel éppen azt akartuk megtudni, hogy vajjon nem-e válik jól be chilisalétrom helyett egy lassabban ható nitrogén műtrágya is.

A kísérletet a következőképp hajtottuk végre két kat. holdnyi rétterületen.

Kimértünk négy 800 négyszögöles parcellát s azokat a következőképpen trágyáztuk meg:

I-ső: Trágyázatlan maradt.

II-dik: 100 kgr. szuperfoszfáttal.

III-dik: 100 kgr. szuperfoszfát és 20 kgr. chilisalétrommal; a

IV-dik: 100 kgr. szuperfoszfát és 25 kgr. mésztrágyát kapott.

A szuperfoszfátot, mivel később kaptuk s minálunk h amar beállt a tél csak a hó eltávozása után, de még a kitavaszkodás előtt szórunk el. Ugyazintén siettünk a mész nitrogén elszórásánál is, mit a fű növése s a vegetáció megkezdése előtt legalább is 14 nappal kell kiszórni, nehogy kiégesse a nedves növekvő fűvet. A chilisalétromot pedig később szórattuk ki a vegetáció megindulása s a rét teljes felszáradása után, ügyelve mindkét utóbbi műtrágyánál arra is, hogy a fű, nehogy nedves legyen.

Mindezt azért végeztük ily körültekintéssel, hogy kísérletünk teljesen megbízható legyen s pontos eredményeket kaphassunk.

Itt megjegyzem, hogy a rétünk, melyen jelen kísérletünket végeztük mindez ideig trágyázásban nem részesült, sőt legnagyobb részét is ez évre alakítottuk át rétté gondosan kitakarítva. S éppen azért, mivel többi rétejeink istállótrágyázva vannak választottuk ezt a műtrágyázási kísérlet céljára, hol is a műtrágyák hatása semmivel befolyásolva nem volt. De viszont éppen ezért a szíves olvasó ne ütközzék meg csekély termés eredményünkön sem.

A kísérlet alatt álló parcellákat június végén kaszáltuk le s a termő szénát egyformán beszárítva mértük le s műtrágyázási kísérletünk a következő eredményt mutatta:

Az I-ső parcella termett 3·56 q szénát.

A II-ik " " 3·76 " "

A III-ik " " 4·76 " "

A IV-ik " " 5·43 " "

Terméstöbblet a II. parcellán 0·20 q

" " III. " 1·20 "

" " IV. " 1·77 "

Egy egész kat. holdra átszámítva:

II-dik parcella termés többlet . . . 0·40 q.

III-ik " " " . . . 2·40 "

IV-ik " " " . . . 3·54 "

volt.

Kísérletünk minden esetre bizonyítja, hogy foszfortrágya nitrogén trágya nélkül jelen körülmények között csak alig észrevehető termés-többletet eredményezett, míg nitrogén trágyákkal kapcsolatban a termés eredmény már sokkal szembetűnőbb volt. De kísérletünk egyúttal ezt is bizonyítja, hogy rétek műtrágyázására a lassabban ható nitrogén műtrágyafélék is alkalmasak, sőt jelen kísérlet tanúsága szerint a mésznitrogénnel trágyázott parcella még többet is termelt, mint a chilisalétrommal trágyázott.

Mindenesetre még a jövő évi megfigyelésre és a műtrágyák jövő évi hatására is szükségünk van, hogy kísérletünk eredménye teljesen megbízható legyen.

*

Pár évvel ezelőtt nem messze tőlünk egy völgyben mészégető létesült s az illető tulajdonos szívesen bocsájtott égetett meszet rendelkezésünkre, hogy rétterületeinken ezzel is kísérleteket végezzünk. Ő egy füzetet is bocsájtott ki, melyben rendkívül ajánlja a trágyázást félig égetett mésszel s ecsetelni igyekszik a mésznek igen nagy fontosságát a talajra ugy fizikai, kémiai, mint biológiai tekintetben is.

Iskolánknak rétejein végzett meszezési kísérleteivel is alább beszámolok ez alkalommal.

Rétünknek három különböző helyén végeztünk meszezési kísérleteket, mind 400—400 négyszögöles parcellákat hasítva ki a kísérlet céljaira s minden trágyázatlan parcella mellett levő meszezendő parcellára 1 q. félig égetett meszet szórattunk ki.

Az első parcella talaja száraz, meleg és trágyázott volt, hol is a meszezésnek alig volt valami hatása, amennyiben 2·49 q.-val szemben a nevezett parcella 2·70 q.-t termelve holdankint csak 84 kgr.-mal hozott volna nagyobb szénatermést.

A másik parcella a Garam melletti kissé nedvesebb rétünkön volt kihasítva, de ez is szintén jó erőben volt. Itt már nagyobb hatást mutatott meszezésünk, amennyiben 7·30 q.-val szemben a meszezett parcella 8·30 q. szénát termelt, s átszámítva 1 kat. holdra 4 q. terméstöbbletet eredményezett volna.

A harmadik parcella szintén a Garam parti rétünkön volt, de az előbbtől jóval távolabb s rétünk legrosszabb, legnedvesebb részén. Itt volt természetesen legnagyobb hatása a mésznek, mivel itt 4·10 q.-val szemben a nevezett parcella 6·85 q.-t termelt, mi kat. holdanként 11 q. termés többletnek felel meg.

Ha mindezt összefoglalom úgy látszik, hogy a meszezésnek a mi viszonyaink között csakis a nedves, hideg talaju réteken van szembetűnő nagy hatása s leginkább olyanokon, melyek nagyobb mennyiségben vasoxidot vagy szénsavat tartalmaznak. Ilyen talajokra, melyeket gazdai nyelven döglött talajoknak is szoktak nevezni méltán ajánlható a trágyázás mésszel. Más talajokon azonban nagyon vigyázzon a gazda, mert a mész kétélű fegyver lehet kezében s ha nem okszerűen és trágyázással kapcsolatban alkal-

mazza többet árthat vele földjeinek, mint a mennyi hasznot az esetleg a hozott termés-többletben hoz.

Ujítás a földmivesiskolánál.

Hogy a földmivesiskolák urakat neveltek, azt a komoly szakírók egyike sem állította oly értelemben, a mint az szó szerint hangzik; igaz voltak olyanok is, de ezek nem tapasztalásuk, hanem „sagen und hören“ alapján írták meg mondókájukat. A mi az uras nevelést illeti, arra nézve a legcsekélyebb vád sem illetheti a földmivesiskolát, ha azonban azt vizsgáljuk, mi lett a földmivesiskolákat végzett tanulókból, úgy csak azt kell megállapítanunk, hogy legnagyobb része „kapa, kasza kerülő“ lett, és miért? Azért, mert az iskola legjobb törekvését az élet elrontotta. De bármily tökéletes is legyen valamely intézmény, ha egyszer az élet követelményeinek és valódi céljának nem felel meg, nem lehet tökéletes, legyen a hiba akár külső, akár belső.

Hirschfeld kartársam a 6 hónapos tanfolyam idejét nagyon rövidnek tartja és kételkedik az eredményben. Hát bizony elvben mindenki egyetért vele, hogy 6 hónap alatt tökéletes gazdát kinevelni nem lehet s nem volna kár, ha 3 évre lehetne kiterjeszteni a kisgazdaképzést. De csak ismét felteszem azt a kérdést, lehet-e valamely intézményt tökéletesnek mondani, — még ha oly kitűnő szervezete is van a maga nemében — ha az élet nem fogadja el? Már pedig a hosszú tanulási időt a gazdaközönség nem fogadta el, ezt sajnos, kénytelenek voltunk tapasztalni.

A hazai kisgazda közönségünk csak akkor adja fiát tanulni — ha már kráglis ur nem lehet belőle a tanulás alapján — ha az sem időbeli, sem pénzbéli áldozattal nem jár, a 6 hónapos tanfolyam pedig sem nagyobb pénz, sem időbeli áldozatot nem követel és mondhatom, a kisgazdaközönség gondolkodását nagyon megközelíti. Véleményem szerint logikusabban és praktikusabban a kisgazdaképzést a földmivesiskolában megoldani ez idő szerint nem lehetett. Hiszen itt az Alföldön majdnem minden gazda, aki fiát nem botos ispánnak szánta, nyáron mindig haza kívánta fiát, mert nagy szüksége volt reá; és pedig a módos gazdák leginkább.

Ez idő szerint az egyéves tanfolyam hosszú volna, úgy, hogy a gazdaközönség nagyon gyéren adná fiait a földmivesiskolába, mert figyelembe kell venni azt, hogy az ilyen iskolának nem lehet célja, hogy előnyököt nyújtson a katonaságnál, vagy a közéletben. Engedelmet kérek, de csupán tanulás kedvéért a kisgazda nem adja a fiát iskolába abban a korban, mikor már is nagy hasznát veheti, már pedig egy 17 éves suhanc fontos erő.

Ez okból olyan átszervezésről kellett gondoskodni, melynek révén nem teljesen elérni, de legalább megközelíteni lehessen a célt és ha a 6 hónapos tanfolyammal nem is érnék el többet mint az eddigi 2 hónappal, akkor is jobban fog megfelelni a kisgazdaképzésnek mint az eddigi földmivesiskolák, mert nem 3—4, hanem legalább is 20 fiu kerül ki évente egy-egy iskolából némi ismerettel gyarapítva, a szülői röghöz. Először alapot kell teremtenünk s ha majd sikerül a kisgazdaközönségben felébresztenünk a tudás vágyát és kisgazdáink belátják, hogy az az idő, a mit fiaik a földmivesiskolánál töltenek, nem áldozat, hanem hasznos tökebefektetés, úgy könnyű szerrel fog járni a 6 hónapos tanfolyam meghosszabbítása esetleg egy évre, de a mostani viszonyok között csakis helyeselni lehet ezt a nagy jelentőségű átszervezést.

Egyébként nem is oly nagyon rövid idő az a 6 hónap, mert figyelembe kell venni, hogy a kis-

Mc Cormick TÁRCSÁSBORONAK

egyenletes munkájuk, könnyű vontatásuk, legerősebb szerkezetük és legkiválóbb anyaguk révén a legkedveltebbek és legelterjedtebbek. A tarlóbuktatásra a legujabb szabadalmazott és a hazai viszonyoknak teljesen megfelelő

Mc Cormick TÁRCSÁSBORONÁT

már most kérjük megrendelni, miután gyárunk különben nem képes az óriási szükségletet idejében szállítani.

Mc CORMICK HARVESTING MACHINE COMPANY, Budapest, V., Váci-ut 98.

gazdaképzésnek kizárólag helyi érdekűnek kell lenni, s csupán olyan ismeretek tanítandók, melyek valóban hozzájárulnak a produktivitáshoz és a kisgazda üzleti és társulási szellemét megnyitják. Az a sokat hangoztatott nevelés (talán merész is vagyok) korántsem bír oly nagy értékkel, hogy e miatt a tanítási időt meghosszabbítani kellene, miáltal csak ismét kevésbé megközelíthetővé tennék a földmivesiskolákat. Engedelmet kérek, de hogy a fiu megszokja azt, hogy a répa-kapák közé ne állítson nyitókát a szertárban és hogy a gépek a szérűskertben vagy nem bánom gépszinben sorban és tisztán álljanak, mind szép, de erre egy altisztet kell alaposan kinevelni, a kisgazdának elég 6 hónap, hogy egy kis rendet elsajátítson. Elvégre ezek oly dolgok, melyeknek a gazdasági üzem jövedelmezőségéhez kevés közük van.

A kisgazdának pedig a jövedelem imponál, ez okból szükséges is, hogy jövedelmező gazdálkodást sajátítson el elsősorban. Egyébként a kisgazdanevelést olcsóbban is meg lehet oldani, ott vannak a téli estéli felolvasások, ifjúsági és gazdakörök, a legényegyletek, ezek könnyen hozzá férhetők.

A mi pedig a tananyagot illeti, itt sem merülhetnek fel aggodalmak oly mértékben, mint az első pillanatra feltűnik, hiszen a kisgazdaképzőbe a fiu már meglehetősen gyakorlatot hoz magával, nem úgy mint az eddigi földmivesiskolai tanulóanyagánál, mikor minden féle kevert népség került össze, már pedig kapálni, kaszálni, szántani tanítani a paraszt fiut teljesen felesleges, az ugynevezett kézfogásokra ismét csak az altisztnek van szüksége. Meg vagyok róla győződve, hogy a miatt még egy paraszt termése sem ment tönkre vagy kevésbé sikei ült, mert nem tudott szakszerűen kapálni, kaszálni, vagy mert az ekét nem állította be jól, hanem igenis azért, mert nem kapált és nem szántott a kellő időben és kellő mennyiségben, erre pedig lehet őt figyelmeztetni a tél folyamán is.

Vegyük csak elsősorban a növénytermelést, a növények bő vagy legalább is biztos közepes termésének fő alapja az őszi szántás, az istálló- és műtrágyázás a tavaszi talajmunkálat és a helyes vetésforgó, a többi mind oly technikai dolog, mely oly nagy kihatással nincsen a termésre, hogy azok érdekében kellene kockáztatni az iskolák hozzáférhetőségét. Ősszel és télen a fiu gyakorlatilag megtanulja a talajok őszi előkészítését és az összes istálló- és műtrágyázásokat, tavasszal márcziusban meglátja a tavaszi talajmivelését. Csupán annyiban értek egyet Hirschfeld kartársammal, hogy a felvidéken a tanfolyamot legalább április végéig kellene meghosszabbítani. A növénytermelés egyik lényeges tananyaga növényi betegségek és rovar-ellenségek s a védekezés azok ellen, ha pedig az iskola kellő tanszerfelszereléssel bír, ugy ezen tananyag télen is nagy szépen elsajátítható. Elvégre nyáron sem tud az ember minden kártételt bemutatni, mert szerencse, hogy nem fordul elő mindig.

Ha már a növénytermelés főkéllékei a 6 hónap alatt gyakorlatilag is elsajátíthatók, annál inkább mondható az az állattenyésztésre.

Az állattenyésztésben elsősorban az állatok ápolása és takarmányozása a fő és ezután az állati betegségek ismertetése. Azt meg mindenki tudja, hogy a kisgazda a téli ápolásnál követi el a legtöbb hibát nem pedig a nyári idény alatt, tehát ami nála lényeges hiba, annak kiküszöbölését és javítását gyakorlatilag is elsajátíthatja, tehát itt sincs oly égetően szükség a nyári félévre.

A kisgazdára nézve azonban nagyon szüksé-

gesek a közgazdasági kérdések megértése. Hiába tanítjuk, így kell nevelni, meg úgy kell tenyész-állatokat kiválasztani, ha nincsen alapja az állattenyésztés jövedelmezőségének az ismeretterjesztésnek gyakorlati haszna nincsen, ez okból a gazdasági szó szoros értelemben vett szakkérdések csak akkor válhatnak a kisgazdaközönség hasznára, ha a közgazdasági ismeretekkel teljesen összekapcsolatnak. Hiszen pl. egy tejszövetkezet felállítása százezertől többet ér, mint nem tudom hány állattenyésztési előadás és Ujhelyi nagy mesterünk bizonyára nem azzal kezdte meg kisgazda missióját, hogy a mosoni népek először beszélt az állattenyésztés részleteiről, hanem első sorban a tejszövetkezetek felállítása érdekében agitált, s most már mikor az állattenyésztés jövedelmezőségi alapja megvan, fejleszt a nép állattenyésztési ismereteit és bizony alapos sikerrel.

Igy vagyunk továbbá a gazdasági gépek és eszközökkel is, tanítjuk: ez az eke jó, meg ez a borona jó, de legtöbbször megfedelkezünk róla, hogy azok beszerzéséhez a gazdának nincs tőkéje és a hitel megszerzéséhez nem ért, hát itt is bizony fontos kellék, hogy felhívjuk a figyelmét a hitelszövetkezetekre, még sok más fontos dolgot tudnék felhozni, de a helyszüke miatt nem akarom.

Pedig ezek a nagyfontosságú termelési és közgazdasági ismeretek elsajátításához sem kell a nyári idény.

Végül még igen fontos, hogy számolni tanítsuk meg gazda ifjainkat; hát a számtan tanításához sem kell nyár.

Elvégre is a dánok nem kézfogásokkal és nem tudom miféle rend belenevelésével értek el oly nagy eredményt a kisgazdaképzés terén, hanem igenis életbevágó és nagy horderejű szak és közgazdasági ismeretek terjesztésével, a nélkül, hogy a kisgazda idejét elvonták volna a fontos gazdasági munkáktól.*

Westsik Vilmos.

Az aetherikus olajtartalmu növények feldolgozásáról.

Irta: Dr. Irk Károly.

I.

Virágillatok, illatanyagok feldolgozása, tartós s kereskedelmileg használható formába hozatala már a legrégebbi idők óta foglalkoztatja az embereket, hiszen az emberi természet őstönéből fakadó minden oly törekvés, mely érzékszerveink kívánalmának kielégítését célozza. A szem- és a fül kielégülést nyer a képzőművészetek és a zene hatalmas alkotásaiban; az orr pedig a legegyszerűbb virágillattól fokozatos fejlődésben kísérhető természetes és mesterséges illatanyagok legkomplikáltabb produktumaiban. E produktumok ma már — a chemia utolsó évtizedekben tett haladása folytán — oly magas tőkélyre tettek szert, előállításuk az egyes illó-olajat tartalmazó növényekből oly tökéletes, hogy nemcsak a kultúra és luxus által megnövelt és elkényesztetett izlést elégítik ki várakozásunkon felül, hanem versenyre kelnek hatásukban — intenzitásuk erejével — a szinompájukkal is gyönyörködtető virágok aesthetikai élvezetével.

Nem csodálkozhatunk tehát, ha mindezek folytán már a legrégebbi idők óta, a legrégebbi

* Ezzel a földmives-iskolák ujjaalakítása feletti vitát magunk részéről befejezettek nyilvánítjuk.

Szerk.

népeknél találkozunk az illatanyagok kulturájára emlékeztető nyomokkal. Így már Mózes említést tesz II-ik könyvében az illatanyagokról, melyek valószínűleg az ókorban használatos Olibanum guminyanta és a Myrrha voltak, s melyet templomokban vallási szertartásoknál használtak. A görögök és rómaiak népünnepélyeiket virágisteneik tiszteletére tartották rózsával felékesítve, s Perzsiából hozott rózsavizzel szagosított hajjal meg különböző illatos kenőcsökkel bekent nyakkal. A luxus oly egészségtelen irányban tuult ez uton, hogy Solon törvényileg tiltotta el az atheni férfiaknak való eladását az egyes illatszereknek. A rómaiak ez irányt még előbbre vitték, ugyannyira, hogy Capuaban már egy egész utca unguentarii foglalkozott — iparilag — illatos kenőcsök gyártásával. Nero feleségének Poppaeának halotti menete alkalmával több illatos fűvet füstöltetett el, mint a mennyit Arábia akkori egész évi termése tett. A czirkuszjátékok alkalmával a nyitott Amphitheatrum belsajét állandóan füstölték, a szobák pedig drága urnákban felhalmozott illatos fűvektől voltak kellemesen bódító aromával teltek; mindaddig, míg Succinius Crassus e téren is korlátokat nem szabott, félvén attól, hogy templomi czeremoniákra nem fog elég jutni.

Az arab alchimisták által felfedezett és használt desztillációs eljárás ismerete után, a hűtők felhasználásával az illatanyagok már új formában, mint oldatok és aetherikus (illó) olajok jönnek nagyobb mértékben forgalomba, s mint ilyenek szerepelnek a mai kereskedelemben is. Az araboknál desztillációs centrumok voltak, hol vagy egyesek, vagy pedig az egész népesség virágkulturával foglalkozván — a virágillat feldolgozása elvégeztetett. Az arabok felfedezése később Európába került, valószínűleg Spanyolországba, s innen mai legfontosabb helyére, Franciaországba.

Közgazdasági jelentőségére élénk világot vet, hogy csak a francia virágvárosokban: Cannes, Grasse és Nizzában körülbelül 15,000 ember foglalkozik virágok termelésével s évenkénti produktója:

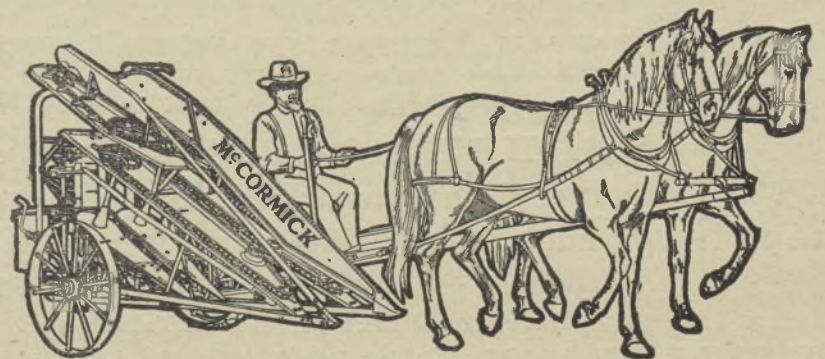
		frank értékben
2,000,000 kgr.	narancs virág	2,000,000
500,000	„ rózsza	500,000
80,000	„ jaszmin	200,000
80,000	„ ibolya	400,000
40,000	„ akác virág	160,000
20,000	„ tubarózsa	80,000
2,720,000 kgr.		3,340,000

Ezekből a virágokból ott feldolgoznak 500,000 kgr. pomádét és esszenciát, 1,000,000 liter narancsvirág-vizet, 100,000 liter rózsavizet és 1,200 kgr. rózsaoajat.

A mi az egyes illó olajak előállításai költségeit illeti, igen különböző értékekkel állunk szemközt az egyes viszonyok szerint. A talaj termelési képessége is különböző; így évi 1000 kg. jászminvirághoz 30,000 jászminpalánta szükséges, melynek felművelésére 1500 qm. földterület szükséges. 1000 kg. rózsalevéhez körülbelül 5000 rózsató szükséges: 1800 qm. földterülettel. Bulgáriában, a hires rózsatelepeken 1:50 m. sortávok mellett pro hektár 4400 tő van, míg 1:75 méter sortávok mellett 3300 tő, melyből a vörös bolgár rózsza 500 rózsát hoz, körülbelül 1 kg. rózsalevél mennyiséggel. 1000 kg. narancsvirágot nyerhetünk 100 drb. 10 éves narancsfáról s melyek 4000 qm. területet igényelnek. 20 qm. földterületen megterem 800 geranium, 1000 kg. geraniumlevél hozadékkal, 1000 kg. ibolyára 5000 qm. terület, 1000 kg. tubarózsa pedig 1000 qm. terület szükséges.

Mc Cormick tengerekéveköti-aratógép

vágja és kévébe köti a tengert, egyformán, jól, akár rövid- vagy hosszuszárú, akár áll a tengeri vagy pedig dült. 26. ang. hüvelyk sortávolságtól feljebb alkalmazható. A kötérszerkezet lényegében ugyanolyan, mint a világhírű Mc Cormick gabonakéveköti. A gép úgy van szerkesztve, hogy a tengeri csöve nem sérül meg. A kévék nagysága szabályozható. További felvilágosítással és ajánlattal szívesen szolgál:

Mc Cormick Harvesting Machine Comp., Budapest, V., Váci-ut 98.

Hasonló mértékben foglalkozik Dél-Olaszország és Szicília narancs-, citrom- és bergamot-termeléssel. Csak a legrégebb adatokra hivatkozva.

Sziciliában 1886-ban 10.115,796 fa Reggióban 4.211,377 fa volt művelés alatt.

A kivitele pedig 1906-ban a következőképpen oszlott meg:

	Kilogr.	Lira
Messina	781,139	15.622,780
Reggio	112,783	2.255,660
Catania	8,247	123,705
Palermo	46,159	553,908
	948,328	18.556,053.

Hogy egyes államokat mily összeggel terhel meg a fűszer-, gyógynövények és illóolajok bevitele, mutatja — az iparilag s mezőgazdaságilag maga is termelő — Németország példája, hová 1897-ben 1000 márkában kifejezve a következő összegű anyagok importáltak:

Fűszerszegfü	371	Rosmarinolaj	103
Zingiber off.	101	Kámfor	2624
Cardamonium	285	Vanillin	240
Szerecsendió	1266	Illatos zsirok	452
Bors fekete	1543	„ vizek	33
„ fehér	1917	Alkohol tartalmu	
Szegfűbors	634	parfümök	349
Sáfrány	1487	Kül. parfümök	373
Csillagánizs	53	Mindenfajta aether,	
Vanillia	1984	kivéve az aether	
Fahéj	532	sulf.	5
Cassia-fahéj	505	Alkohol és aether	
Anis, Coriandrum,		tart. esszenciák	241
kömény	1014	Balsamok	920
Mustár, nyers	959	Nyers üzemi és gyó-	
Komló	8324	gyászati termé-	
Kül. fűszerek	225	kek	5954
Aetherikus olajok	6376		

Hazai statisztikánk dacára kedvező klimatológiai helyzetünknek s a mezőgazdaság és iparágus jövedelmezőségének e téren igen sötét képet nyújt, mit eléggé bizonyít a következő pár adat: 1905. évi statisztikánk szerint bohóztunk a többek közt:

8.000,000 kor. bonbont, czukorkát,
4.000,000 „ szappant,
500,000 „ édes likört,
1.050,086 „ gyógynövényt.

1908-ban pedig

	Behozatal kg.	Kivitel kg.
Aetherikus olajok	129,900	24,300
Gyógyszer	458,800	734,000
Kámfor	62,200	400
Terpentinolaj, ter-		
pentin	7.859,500	160,900
Gyanta, Kolopho-		
nium	37.331,000	1.193,800
Balsamok	68,500	23,100
Mák-, sesam-olaj	31.202,000	18,700
Alk. aromatikusszen-		
ciát	1.154,511 kor. értékben	
Illatszert	3.268,200 „	„
Terpentin olajat	3.000,000 „	„

Hogy e téren még sok az orvosolni való, már e rövid összeállításból is kitűnik. Külföldi példák, egyes államok termelése s azoknak feldolgozása kisüzemi alapon utat mutathat ez irányú termelőinknek is termésük jobb értékesítésére, valamint a mezőgazdasági iparágaknak kibővítésére e téren, melynek nemzetgazdasági jelentőségét megmagyarázza az a tudat, hogy a gazdasági fejlődés — az utolsó századoknak különböző komponensektől eredő anyagi megterhelhetése folytán — már többé nem haladhat

tovább az östermelés jegyében. A kultura fejlődésével beálló szükségletek rohamos haladását nem birja követni a tisztán mezőgazdasági termelés, mely ugy területileg, mint a termelés intenzív fokozása tekintetében a kulturális szükségletek fejlődésével aránytalanul lassabb haladásában — korlátozva van. E korlátokat kibővítheti az ipar, hazai viszonyainkat tekintve, különösen a mezőgazdasági ipar, melyet sem a természeti tényezők nem befolyásolnak annyira, sem területileg fejlődésében korlátozva nincs. S mely a nyers termékeket feldolgozva a termelés produktumainak értékesítését aránytalanul megkönnyíti, egyrészt a belföldi forgalom útján, mellyel kivonja a világpiaczi konjunkturák befolyása alól, másrészt a nagy százalékokat kitevő portódrágulás folytán beálló áremelkedés csökkentése által.

Klimatológiai, mezőgazdasági viszonyaink, valamint közép-európai helyzetünk s egyes már eddig megejtett kísérletünk kedvező jövőt jósolnak hazai viszonyaink között termelhető aetherikus olajtartalmu növényeink termelésére, de a melyeknek eddig az értékesítésüknél felmerülő nehézségek sok akadályt gördítettek egészséges fejlődésük elé. És a legtöbb ily irányú termelésnél beálló akadály azonban elhárítható az oly kisüzemes feldolgozásoknál, mint a melyeket — eltekintve a többi pontosabb módszereket — a jövő heti folytatásomban felsorolok.

(Folytatjuk.)

KÖNYVISMERTETÉS.

A statisztikai hivatal negyvenéves munkássága. A magyar királyi központi statisztikai hivatal negyvenéves eredményes fennállása után komoly munkához méltóan a legnagyobb eszében jubilált s most kiadta négy évtizedes munkásságáról szóló jelentését. A vas-kötet a hivatal vázlatos történetét, mai szervezetét, összes jelenlegi és fontosabb régi adatgyűjtését ismerteti. Az érdemes munka a maga teljes egészében bemutatja az adatgyűjtésnek azt az eléggé kifejlett módszerét, mellyel a hivatal nagy fáradtsággal Magyarország közállapotait igyekszik megvilágítani. A hasznos könyv megkönnyíti az áttekintést a hivatal sokféle elágazó munkakörében s emeli a tájékozottságot, elősegíti a szakképzettséget. A munkát Buday László dr. miniszteri osztálytanácsos szerkesztette s előszót hozzá a hivatalos tudós igazgatója, Vargha Gyula dr. miniszteri tanácsos irt. A tanulságos könyv ára 6 korona.

„Az eke fejlődése“ című füzet jelent meg a földművelésügyi miniszterium támogatásával a hozzávaló 90 vetített képet összeállította, a rajzokat és diaprojektíveket készítette Rády Albert akadémiai tanársegéd. Nyomatott Magyaróvárott. Érdekes műveléstörténelmi képek s magyarázatok, különösen az iskolai ifjuság és a kisgazdák részére becses tanulsággal szolgálnak s amennyiben a vetített képeket kölcsönképen megszerezhetik, a legmelegebben ajánljuk azokat a közelgő télen át tartandó előadások alkalmával a bemutatásra, minél több helyen, minél több hallgatóság előtt.

KÉRDÉSEK ÉS FELELETEK.

Kérdés. Éves cselédek nélkül miként lehet gazdálkodni.

Bortermelő vidéken gazdálkodom hol éves cselédhez (béres, kocsis, kanász stb.) alig jutok. Kérném az igen tisztelt gazdatársak szives tanácsát, hogyan segíthetnék ezen bajomon? M.

Kérdés. Melyik a legjobb tengeri szárítógép s mi az eljárás a zombolyázásnál?

Tengeri szárítógépet óhajtok beszerezni s azért tisztelettel kérek az iránt szives tanácsot, melyik rendszerű és gyártmányú gép a legjobb és mi az eljárás a tépett és kevés nedvvel bíró tengeri szár zombolyázásánál. B. A.

Kérdés. A biborhere vethető-e szeptember folyamán?

A biborhere vethető-e szeptember hó folyamán? Ha nem, helyette mit vessünk? M. Á.

Kérdés. Az olajfűz szikben diszlik-e?

Igaz-e, hogy az olajfűz (Eläagnus augustifolia) a legvadabb szikben is pompásan diszlik? Ha igen, mi a művelésmódja. M. Á.

Felelet. Köteles vagyok-e helyettesről gondoskodni? című kérdésre.

Hát bizony szerény véleményünk szerint igen is köteles gondoskodni helyettesről, ha 2 hónapra a szolgálatot elhagyni szándékozik, ámbár ez idő alatt ismeretei gyarapítására a kisbéri tejjgazdasági tanfolyamot végezi is, mert a törvény csakis a katonai gyakorlatokra behívottaknak engedi el a gondoskodást a helyettesítésről, sőt ezeknek még a gyakorlat idejére járó fizetést s illetményeket is kiadni rendeli. Viszont ha maga az uraság — a kenyéradó — kívánja kiképezettségét, akkor természetesen nem kérdéstevő, hanem az tartozik a helyettesítés végettintézkedni s kérdéstevő költségeit is megtéríteni a tanfolyam egész idejére. Hogy méltányos volna 4 év óta hűségesen s szorgalmasan szolgáló alkalmazottat feltétlenül elengedni a 2 havi tanfolyamra (még ha nem is állít maga helyett mást állására), azt elismerjük, helyeseljük, de erre kényszeríteni senkit sem lehet, nincs rá paragrafus. — n.

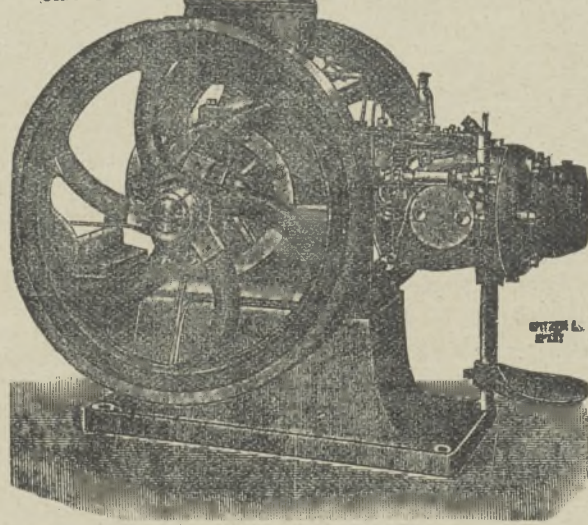
Felelet. Kertészeti könyv című kérdésre.

A konyhakertészet. Irta Baranyai István. — Konyhakerti magvak termelése. Irta L'huillier István. — Konyhakerti növénytermesztés kézikönyve. Irta Molnár József. — A növények magról való termesztése. Irta Jäger H. Kiadta Mauthner Ödön. — Házi- és udvarkertek berendezése. Irta Kardos Árpád. — Ezen művek közül az első három leginkább konyhakertészetről szól, míg a

BOLINDER nyersolajmotorok
nyersolajlokomobilok

osak
SZABÓ EMIL ÉS TÁRSA czégnél
Budapest, VI. Teréz-körut 46/L. G.
kaphatók.

Sürgőnyozim : Telefon : 76-48
SZABÓÉK. 182-50.

ÁRJELEZÉK INGYEN ÉS BÉRMENTVE.

KEMNA FORRÓGŐZEKÉI
szabadalmazott

SCHMIDT mérnökdoktor hírneves füsteső-tulhevitőjével

Minden más nedvesgőz-, compound- vagy compound-tulhevitett **rendszer** úgy teljesítő-képesség, mint **tartósság** tekintetében **messze felülmulnak** és **lényegesen kevesebb szén** fogyasztanak.

Referenciákkal, kimerítő felvilágosításokkal és költségvetésekkel szolgál:

KEMNA J. BUDAPEST, VI., Váci-körut 51. szám.

Sürgőnyozim : Kemna, Budapest.
Telefon 91-21. Telefon 91-21.

negyedik e mellett nagyrészt a virágkertészetet is felöleli s az utolsó pedig a díszkertészetéről (tehát virággyakok stb. berendezésekről). Tessék már most választani ezekből; kaphatók a „Patria” könyvkereskedésében, Budapest, Köztelek; esetleg más könyvárúsnál is. —n.

Felelet. Milyen vetésforgót alkalmaznak című kérdésre.

A kérdéses 20 holdas táblát, ha 5-ös fordára akarja beosztani, 5 felé, tehát öt 4 holdas parcellára mérje el. De hogy milyen fajnövényeket termeljen, nehéz az ottani közlekedési viszonyok és konjunkturák, valamint az éghajlat és a talaj fizikai állapota ismerete nélkül helyesen megállapítani. Ha közel van a vasút, vagy egy cukorgyár, lehetne 1. tengeri #, 2. buza, 3. cukorrépa, szuperfoszfáttal, 4.-szer ismét buza, 5. zab. Vagy cukorrépa helyett burgonya, ha jól tudná értékesíteni, vagyis, ha közelében volna egy keményítő gyárnak, vagy szeszgyárnak.

Mindkét kapásnövény igényes s a talaj bujaságát erősebben igényli sokkal a kalászosoknál, vagy mint a tengeri. Lehetne továbbá a cukorrépa vagy burgonya helyett kendert is szurni be a forgóba, mert ez is zsaroló növény. Tessék választani tehát a 3 növényből azt, amelyiket viszonyai között legjobban értékesíthet.

Szücs János.

Felelet. Hogy lehet árvaságra jutott malaczkákat felnevelni című kérdésre.

Csak ma jutok hozzá erre a kérdésre válaszolni, de hisz a t. szerkesztőség úgy is felelt a kérdezőnek s ábrában is bemutatta a műszopátót. Mégis néhány szóval én is elmondom szerény tapasztalataimat. Mikor 23 év előtt Bácskában voltunk s több sertést tartottunk, melyek — noha mangoliczák voltak — évente kétszeri malacoztatásra voltak kárhozhatóak, elhatároztuk hogy minden öregebb sertésnél felnevelésre, azaz 8 heti szoptatásra, legfeljebb csak 5 darabot hagyunk a malaczkákból, míg a fiatalabb koczák — előhasiak — csak 4 darabot neveljenek fel; ami ezen számon felül elletik, azt 10—12 napos korban megesszük mint pecsenyét. De hát egyszerre malacozott le több kocza, mi pedig akkor még csak ketten voltunk, hát nem győztük a malacz evést, mert bizony a rossz hirben álló mango iczáink rendszeren 6—7 darabot ellettek. Akkor gondoltunk merészet és nagyot, haza hoztuk az erdőből (mert ott volt a kondánk) egypár alig 2—3 napos malaczt, aztán a konyhában egy alacsony dézsa (sajtár) mellé lefogtuk, egy ujjunkat tejbe mártva, a dézsába is tejet öntve s a tejes ujjat a malaczka szájába dugva, hamarosan megtanítottuk őket a dézsából tejet inni s noha nem sokat komédiáztunk velük, csak naponta 3-szor itattunk mind-egyikkel 3—4 deci tejet, úgy hogy egy nap kb. 1 liter tejet ivott egy, mégis 3 hét alatt olyan gömbölyűre hiztak a kis párak, mint a duda.

A tehéntejet tisztán kapták, sem lefőlözve, sem cukrozva nem lett az, de azért nem ártott nekik, noha zsiros volt a tej, mert fehér magyar teheneink voltak akkor még. Hogy így kissé drága volna ma már a malacznevelés, az igaz, de akkor ott a tejet értékesíteni éppen nem lehetett, nem ért az ott 8 fillért sem. Manapság persze már én is lefőlözött tejet adnék (de pastörizálva) a malaczkának s tennék bele egy kis cukrot és keményítőt vagy örölt zabot (zabdara) így olcsóbb volna az eleség s mégis megfelelné. Csak egyszer kell a malaczt ujjunk segítségével az itatásra tanítani s nem szükséges semmiféle készülék, sem szópóka, sem üvegeső, sem gummicső.

Fehér Zoltánné.

Felelet. Mennyi szuperfoszfátot adjak buza alá című kérdésre.

Ha fekete ugarba veti a buzát, czélszerű azt egy tökéletes középnyelű (6—7") szántás után, mely elboronálható, azonnal elvetni s a talaj felületén hagyni 15—20 napon is és többször nem is szántani, csak ha cserepesedésnek indult, vagy gázosodásnak, kell megboronálni esetről esetre. Vetés előtt pedig megtárcsázni. Így előmozdítja a salétrom képződést és a baktérium flórát, mely szintén nitrogént gyűjt a levegőből. De ha egyéb kapás, vagy zöldtakarmány után következik a buza, bár zabosbüköny alá már a tavaszon is indokolt lett volna a szuperfoszfátot elvetni, vetésszántás, vagy vetőtárcsázás előtt 15—20 nappal vesse el, mint fennebb is jeleztem. Tavaszszal felültrágyázni bármely kultúrnövény alá szuperfoszfátot nem volna tanácsos, sőt — eltekintve hogy kevésbé érvényesülne, — káros befolyással járna. *Szücs János.*

POSTÓ	Uri és női divatszövegetek ajánl a kiviteli ház	ZEFIR
	Skorkovsky Prokop és fia Humpolec, Csehország. Mintáingyen. Legjutányosabb árak. Kiváratra az uri öntőnyöket el is készíttjük.	

HIREK.

Országos sörárpa- és komlókiállítás.

Az O. M. G. E. által a földművelésügyi kormány támogatásával szeptember 23—25-én rendezendő országos sörárpa- és komlókiállításra bejelentett sörárpa- és komlókiállításra beküldési határideje lejárván, a rendezőség árpamintát a kiállításra már nem fogad el. A beérkezett árpaminták az eddig megtartott hasonló kiállítások anyagát nemcsak mennyiségre, de minőségre is fölülmulják. A rendezőbizottság Dessewffy Emil gróf elnökkel az élén úgy határozott, hogy a mintákat szeptember 18-án bírálják meg. A komlóminták beküldésének határideje szeptember 10-ike volt. A minták szakvizsgálatát a budapesti m. kir. vegy-kísérleti állomás és a budapesti magvizsgáló állomás végzi és a vizsgálat eredményét közzé teszik a most készülő kiállítási szakkatalógusba. Jeszenszky Pál kir. tanácsos, ügyvezető titkár és Fabricius Endre O. M. G. E. s. titkár intézkedtek, hogy a kiállításra a külföldi érdekeltek figyelme is felhívassék.

Kisgazdáink földhöz juttatása. A Magyar Gazdaszövetség habozás nélkül lát hozzá demokratikus birtokpolitikájának keresztülviteléhez. Birtokpolitikájának gerinczét a kisgazdák bérlőszövetkezetei alkotják, melyek kétségtelenül hathatósabb eszközei a birtokpolitika demokratizálásának, mint a legtöbbször nagy jelzalogterhekre alakított spekulációs parcellázás. Néhány esztendővel ezelőtt kezdte a szövetség a földbérlőszövetkezetek szervezését. Az első kísérlet Mezőgyánban, Brogyémban, Mezőkeresztesen stb. kitűnően bevált, úgy hogy a kecskeméti nagygyűlés ki is mondta a földbérlőszövetkezetek szervezését. Eme határozat alapján a szeptember 28-án, csütörtökön tartandó szatmári nagyszabású gazdaggyűlés foglalkozik a mozgalommal, melyről Szatmáron Meskó Pál, a Magyar Gazdaszövetség titkára fog előadást tartani. A tisztántuli megyékből, a hol a földbérlőszövetkezet szervezésének a híre a kisgazdák körében páratlan érdeklődést keltett, falvankint csoportosan készülnek a gazdák a Magyar Gazdaszövetség közreműködésével tartandó gyűlésre, melyre a Szatmárvármegyei Gazdasági Egyesületnél máris nagyarányú jelentkezés történt.

A gazdák kirándulása az Aldunára. Lugoson e hó 25-én, hétfőn tartandó nagyszabású gazdaggyűlésre, melyet a Magyar Gazdaszövetség közreműködésével a vármegyei Gazdasági Egyesület rendez, már eddig is rendkívül sok gazdakör és szövetkezet jelentkezett, úgy hogy több ezer gazdatársadalmi kiküldött jelenlétében fog lefolyni a nagygyűlés. A lugosi rendezőség a nagyméretű részvételre való tekintettel lehetővé teszi, hogy az ország minden részéből érkező gazdák külön hajókon az Aldunán egész Orsováig kiránduljanak. A kirándulásra sokan jelentkeztek a Krassószörényvármegyei Gazdasági Egyesületnél, mely szükség esetén több hajót is lefoglal a gazdak részére.

Rendszabályok az orosz gabonaértékesítés érdekében. Az orosz kereskedelmi és ipari minisztérium, hogy Oroszország önálló gabona-árszabályozó politikáját előmozdítsa, a fontosabb gabonakereskedelmi helyeken elevátorokat épített és gabonaraktárakat összesen 150 millió pud gabona czéljaira. Az építési költségeket 75 millió rubelben állapították meg. A terveket e héten terjesztik a minisztertanács elé, hogy aztán az illetékes tényezőknek adják át. Elfogadása biztos.

A hortobágyi öntözőcsatorna. Serényi Béla gróf földművelésügyi miniszter leküldte Debreczen városának azt a szerződési tervezetet, a mely szerint a nagyhortobágyi pusztán három-czer katasztrális holdra menő öntözőmű létesülne. Az öntözőcsatorna Nagyhortobágy pusztának az Óhát néven ismert birtoktestéhez való részén lenne, mely a Tisza folyóhoz legközelebb esik. Az öntözéssel a szikes talajrészeket akarják följavítani és így előmozdítani az okszerű állattenyésztést. Debreczen városa nemcsak a 3000 hold területet bocsátja át az államnak, hanem a mű létesítéséhez még 500.000 koronát is fölajánl. A kincstár ötven évig korlátlan használatra veszi

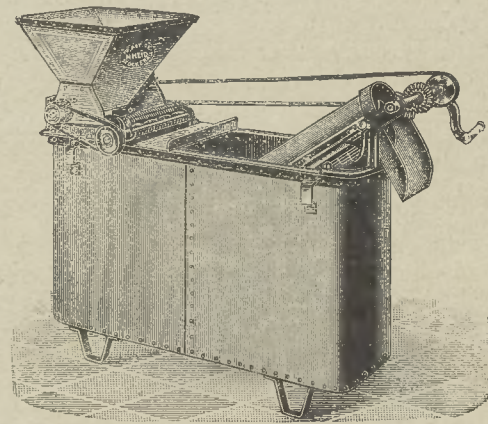
át a területet és tartozik két év alatt az öntözési tervezetet akként elkészíteni, hogy az átvett területre a Tiszából másodpercenként legalább 1200 liter vizet vezessen az öntözőcsatorna. Debreczen város által fölajánlott félmillió koronát szivattyutelepek, az öntözőfőcsatorna és a terület belső berendezésére fordítják. A többköltséget az állam viseli. A telep tiszta jövedelme Debreczen városáé. A terület belső berendezése tekintetében azonban a kincstár szabadon rendelkezik és az ott termelt takarmány értékesítése tekintetében csak arra vállalt kötelezettséget, hogy eladásnál, egyenlő ajánlat mellett, debreczeni gazdáké az elsőség. Ha a terület elárasztása sikerülne, ez esetben a város újabb 3000 hold területet ad át a kincstárnak.

Legelőjavítások a Felvidéken. A felvidéki miniszteri kirendeltség az idén tavasszal Budatin, Felsővisnyó, Illava, Kissaniszló, Alsóosztorány, Jamnik, Námesztó, Bobró és Zubrohava községekben 76 katasztrális holdnyi urbéres legelőn végzett legelőjavítási munkálatokat. Az ősz folyamán Budatin, Felsővisnyó, Alsóosztorány, Rajecz, Puhó, Bolesó, Köveske, Szalonceza, Szedmerőcz, Tornyos, Ribény, Nagybobrócz, Verbiecz, Cserba, Namesztó és Bobró községekben 318 hold területű legelőn folytatják a megkezdett munkát.

Egy millió külföldi munkás Németországban. Németországban a nyári hónapok alatt legalább egy millió munkás dolgozott. Ez az óriási munkásállomány nemzetiségek szerint a következőképpen oszlik meg: 380.000 oroszországi lengyel, 200.000 osztrák lengyel, főképpen Galiciából, 120.000 olasz, 50.000 német, Magyarországból és Ausztriából 30.000 magyar, tót és szlovén, 20.000 német Oroszországból, 10.000 dán, svéd és norvég és 40.000 különböző nemzetiségű munkás.

A saazi komlópiacszóról. Az O. M. G. E. tudósítójának utolsó jelentése óta a saazi piacon további emelkedő irányt vett a komló-üzlet és az ár 30—40 koronával emelkedett. Naponta 300 bárra tehető a forgalom. Mult hónap utolsó napján pedig ez a szám 600-ra emelkedett, a mi tekintettel az idegi gyöngye hozamra, rendkívül nagynek mondható. Vevőkül jelentkeztek már a külföldi kereskedők is. A komló ára: középminőség 430—440 korona, jó középminőség 440—460 korona, elsőrendű áru 460—475 korona, szemelt áru néhány koronával drágább 50 kilójával számítva. Idegen áruból csak keveset hoznak. Ez a körülmény abban találja magyarozatát, hogy a termelési helyeken is olyan árat fizetnek, hogy az idegen komló Saazra hozva majdnem annyiba kerül, mint maga a saazi komló. Saaz vidéken az utolsó napokban nagyon élénk vásárlás fejlődött ki és az idegi termésnek jóval több mint fele már vevőre talált. A termelők egy része azt hiszi, hogy az árak emelkedni fognak és ezért tartózkodnak az eladástól. Nagyjában 50 kilóért 430—460 koronát fizettek. Egy tétel vidéki áru 470 koronát ért el. A hét végén a hangulat szilárd volt.

Szabadalmazott :: **gabona-páczoló gép**
(vetőmag csávázáshoz). Az üszög spórak elpusztítására, önműködő merítő készülékkel.

Feltétlen biztonsággal elől minden kártékony gombát, minélfogva csak teljesen fertőtlenített egészséges magvak kerülnek elvetésre. Olcsó üzem, nagy munkateljesítés, kényelmes kezelés, csekély erőszükséglet.

Egyed-árusító **Bächer Rudolf, Melichár Ferencz**

Budapest, VI., Nagymező-u. 68.

Magyarországi vezérképviselő **SZÜCS ZSIGMOND.**

Kender- és lenkikészítő telep Gömörben. A kender és len árának kedvező alakulása folytán nagyon föllendült ennek a két kereskedelmi növénynek termelése. A földmivelségi kormány a termelés emelésének érdekében nemcsak elsőrendű vetőmaghoz juttatja a kisgazdákat kedvezményes áron, hanem a termelés csomópontjain állami segítséggel len- és kenderkikészítő telepek létesítését segíti. Legutóbb a gömörmegyei gazdasági egyesület közgyűlésén tárgyalták a Sajókirályon tervezett legújabb kikészítő telep tervét és a miniszternek azért a leiratáért, melyben előre készségeit jelenti ki, hogy a vállalkozást a szokott módon államsegíttéssel teszi könnyebbé, hálás köszönetet mondtak. Az új kender- és lenkikészítő telep építéséhez legközelebb hozzá is fognak.

Borközraktár Miskolczon. Miklós Ödön, a Borsodmegyei Gazdasági Egyesület elnöke az egyesület most tartott közgyűlésén bejelentette, hogy információja szerint a földmivelségi kormány borközraktárt fog Miskolczon fölláttani. Ezen az alapon az elnök előterjesztését az egyesület magáévá tevén, föllíratot intéz a földmivelségi miniszterhez, hogy a tervezett borközraktár a termelők bevonásával szövetkezeti alapon állami és egyesületi ellenőrzés mellett létesítsék és vezetése a borkereskedésben jár-tas és kellő tőkével rendelkező egyénre bizassék.

A gyümölcsstermés nyilvántartása. Serényi Béla gróf földmivelségi miniszter elrendelte, hogy a várható gyümölcskészletet tart-sák nyilván, illetve hogy névjegyzéket vezesse-nek a gyümölcsért értékesíteni óhajtó gazdákról, s ugyancsak a gyümölcsöt nagyobb mennyiség-ben vásárolni akaró hazai és külföldi kereskedő-ket is jegyezzék elő. Az így készített névjegyzék, kibővítve az eladók által bejelentett készlet ki-mutatásával, az érdekeltek rendelkezésére áll. Egyidejűleg fölkérte a miniszter a külügyi kor-mányt, hogy a hamburgi, berlini, breszlai, danzigi, müncheni, stuttgarti, stettini, kopen-hágai, stockholmi, varsói és zürichi konzulátuso-kat utasítsa arra, hogy az illető országokban várható gyümölcsstermésről megfelelő jelentést küldjenek. Különben az országos gyümölcsészeti bizottságnál eddigél 210 eladó jelentkezett alma, körte, szilva, dió, csemegeeszőlő és ószi-baraczk termésével, a mi elég szép szám ahhoz képest, hogy nagyobb mennyiségű téli gyümölcs az idén sem lesz.

Erdőőri és vadőri szakvizsgák. Serényi Béla gróf földmivelségi miniszter az erdőőri és vadőri szakvizsgák megtartását októ-ber hó 16-ára tüzte ki és pedig a következő városokban: Budapest, Pozsony, Besztercze-bánya, Kassa, Máramarosziget, Kolozsvár, Brassó, Nagyszében, Temesvár, Pécs és Szom-bathely városok székházában. Akik az erdőőri vagy vadőri vizsgát letenni óhajtják, az erre vo-natkozó engedélyért szeptember 30-ig kell folya-modniok s a kellően felszerelt folyamodványokat a kir. erdőfelügyelőségeknél kell benyújtaniok.

Közbirtokossági erdők könnyelmű el-adása. A földmivelségi miniszter arról érte-sítette a belügyminisztert, hogy az ország külön-böző részein a közbirtokossági erdők igen gyakran a közérdekbe s az üzerek által félrevezetett bir-tokosok jogos magánérdekébe ütköző módon adatnak el s némely vidékeken tömegesen adják el ily módon a közbirtokossági erdőket. Arról is meggyőződött a miniszter, hogy ezen közbir-tokossági erdők a megajánlott vételárnál sokkal nagyobb értéket képviselnek s így ezen erdők eladása az erdőbirtokosságra nagy kárral jár. Ezen eladási mód nemcsak nemzetgazdasági tekintetéből káros, hanem azért is, mert az okszerű kezelést mellőzik és a nyereség minél gyorsabb elérése végett történt kihasználás kö-vetkeztében ezen erdőségek rendszerint meg-semmisülnek és értéktelen, kopár területekké válnak. A belügyminiszter tehát körrendeletben figyelmezteti a törvényhatóságokat a közbirtokos-sági erdők értéken alól való elidegenítésének meggátolására s arra, hogy a törvényhatóságok

vagyonfelügyeleti hatósága alá tartozó erdő-birtokosok (községek, iskolák, alapok) arány-részeinek adásvétele iránt kötött jogügyletek jóváhagyása kérdésében való döntés előtt a földmivelségi minisztertől az előleges tájékoz-tatás kikérése közérdekből is kívánatos.

Malmászat, malom és vízépítészeti akadémia nyílik meg Zürichben, mely a malom-kezelés és építészet valamint a vízépítészet kö-rébe tartozó tudományoknak terjesztését tüzte ki czéljául. Hogy tudományos alapon tartandó elő-adások lesznek ezen új tanintézetben, annak igazolására megemlítjük, hogy a hirneves zürichi műegyetem két tanára is az előadók között fog-lal helyet. Tekintettel arra, hogy ezen tudomá-nyok nemzetközies (internacional) s ily intézet még nem létezik, felhívjuk reá azok figyelmét, kik a malom és vízépítészetben tökéletes ki-képzést óhajtanak nyerni. Treitel okleveles mér-nök, az intézet vezetője szívesen szolgál bővebb felvilágosítással s ingyen megküldi az intézet programját.

Ki akar kölcsönt? A ki birtokára jelzálog-kölcsönt akar fölvenni, forduljon bizalommal a Kisbirtokosok Országos Földhitelintézetéhez, Budapest, V., Géza-utca 2. szám (saját ház). Az intézet egyaránt ad nagy és kis jelzálogos kölcsö-nöket, főczélja azonban, hogy a közép- és kis-birtokosokon segítsen, ezért kölcsönöket már 300 K.-tól kezdve ad. A ki súlyos kamatot fizet tartozása után, az intézet olesó törlesztéses köl-csönével segíthet terhén. Az előző hitelezőket az intézet a kölcsönből fizeti ki s mérsékelt díjért minden a kölcsön körüli teendőt ellát. Kölcsönök a földbirtok fele értékéig engedélyeztetnek. Ha az adós pontosan fizet, az intézet a kölcsönt föl nem mondhatja, az adós azonban tartozását akár egészben, akár részben, bármikor visszafizetheti. Parcellázásoknál az intézet minden tekintetben segítkezik. Az intézet egyszerű levélre bárkinek szívesen ad felvilágosítást. *Az intézetnek ügynökei nincsenek s azon ügynök ki ez intézet megbizottjának nevezi magát, visszaélést követ el.*

APRÓK.

Hiányos növényzetű rétek elvetése. Foltos, hiányos benőttsgű vagy ritkás növény-zetű rétek fűmag vetéssel javítandók s pedig nem annyira tavasszal, mint inkább a széna, de méginkább a sarju lekaszálása után tanácsos e vetést eszközölni friss-fű és herefélék magjával. Ugyanis a tavaszi vetés sokszor nem sikeres, mert ha a régi fűvek esetleg magasra nőnek és sok árnyékat adnak, akkor a fiatal növénykék nem fejlődhetnek, elnyomatnak. De ezen veszély már jóval kisebb mikor bekerül a széna, mert a sarju már nem fejlődik oly buján s nem lesz oly magas, de még jobb az eset sarjuvágás után, mert akkor már nem igen szokott fejlődni a fű; viszont az új vetés kikelhet s az ősszel annyira megerősödhet, hogy a tél hidegét kibírja minden baj nélkül. Hogy könnyebben kelhessenek ki az apró magvak, azok elvetése után rétboronával fogasoljuk be a talajba s hogy még jobban elő-mozdíthatjuk a csirázást, hengerezzük le, hogy a finom rovátkákba hullott magvakra rá nyomód-ván a föld, az őszi nedvességben hamar kikelnek. A kopasz helyekre több herefélét vessünk s kevesebb fűmagot, viszont oda, hol ritkább a mező, fele fű, fele heremag legyen elvetve s mennyiségre nézve körülbelül feleannyi, mint ha új rétet akarnánk létesíteni. Ajánlható magvak: olaszperje, timoteusfű, aranyzab, réti csenkesz és ecsetpázsit, vörös- és koreshere; ezek majd-nem minden réten diszlenek. Ha egyidejűleg k. holdanként 3 q. Thomassalakat is hintünk a rétre, akkor annak nemcsak hozamát emeljük de szénájának minőségét is javítjuk. Fenti el-járással sokszor a rétnék ujbóli vetésétől mene-külhetünk meg, ami bizony drága mulatság s egy évig a szénaterméstől elesünk. Azon régi divatu eljárás, hogy meghagyják a fűvet, míg

magba mennek s a magkihulás által sűrűsítik meg a pázsitot, mert ezzel a nyert széna bizony szalmaértékű lesz; de az a legnagyobb baj, hogy gyeper sűrűsödés nem sikerül, mert legelőszőr a gyommagvak hullanak ki s így a rét még jobban elgazosodik.

Préselt gázvilágítás. Nem lesz érdek nél-küli, ha egy kis statisztikát közlünk a pré-selt-gázvilágításról. Ugyanis éppen napjainkban fővárosunkban több teret és utcát próbaképen préselt gázzal világítanak, a fényük elég kelles-mes és intenzív s különösen Németországban, Franciaországban kedvelik a vele való viági-tást, ahol nemcsak közterületek, hanem nagyobb árucarnokok, gyárak, irodák világítására is használják.

Ing. Fr. Messinger érdekes adatokat közöl a préselt-gázvilágításról egy német szaklapban. Végigtanulmányozta a németországi gyárakat, ahol ezen világítási eszköz be van vezetve. Sok helyütt a préselt-gázvezeték hálózatát egyuttal más czélokra (fűtés, főzés stb.) is használják.

Tanulmányaiban összehasonlítja a préselt-gáz ökonomiáját az ivlámpa költségeivel és szerinte az eredményt a következő táblázat adja:

	Villamos ivlámpa fillér	Préselt-gázlámpa fillér
Berlin	17	6.0
Bréma	30	6.5
Charlottenburg	19.5	6.5
Kassel	30	8.0
Köln	21	8.0
Königsberg	23.5	8.0

A fenti táblázat 1000 gyertyafény-erősségű elektromos ivlámpák és préselt-gázlámpák órán-kénti üzemköltségeit adja.

Az eredmény a préseltgáz előnyeit, illetve ökonomiáját mutatja.

Igen kíváncsiak lennők, hogy a városi kezelés alatt álló gázgyár mily eredményeket tudna e tekintetben felmutatni, ami annál jobban is érdekelne. miután a fővárosunkban a világításra szolgáló villamos áram igen drága. *M. L.*

KERESKEDELEM, TŐZSDE.

Budapesti takarmányvásár. (IX. kerület, Mester-utca, 1911. szeptember 15-én. A székesfővárosi vásár-igazgatóság jelentése a »Gazdasági Lapok« részére.)

Felhozott a szokott községekből 190 szekér réti széna, 65 szekér muhar, 21 szekér zsupszalma, 10 szekér alomszalma, — szekér takarmányszalma, — egyéb takarmány 0 szekér (luczerna és zabosbükönny stb.), 100 zsák szecska.

A forgalom igen élénk.
Arak q-ként fillérben a következők:
Régi széna 660—900, muhar 760—940, zsupszalma 420—480, alomszalma 400—440, takarmányszalma —, tengeriszár —, egyéb takarmány —, zabos-bükönny 760—920, lóhere — luczerna —, köles —, sarju szalmaszecska 540—540. Összes kocsiszám 295. Összes súly 354.000 kilogramm.

Felhívjuk

a t. cz. gazdaközönség figyelmét a

»»»» **budapesti** »»»»

gyapju-aukcziókra,

melyek második sorozata folyó évi szeptember hó 27-én veszi kezdetét.

Az aukcziókra felküldött és „Gyapju-árverések Magyar Általános Hitelbank, Budapest, Dunaparti teherpályaudvar“ címzett gyapjuküldemények ingyen raktározásban részesülnek. — Bejelentéseket elfogad és mindennemű felvilágosítással szolgál:

Magyar Általános Hitelbank
Áruosztály — Gyapjuárverések
Budapest, V., Nádor-utca 12. sz.

SALVATOR

kiváló bór- és lithiumos gyógyforrás
vese- és hólyagbajoknál, köszvényél, cukorbetegségnél, vörhenynél, emész-tési és lélegzési szervek hurutjainál kitűnő hatása. Természetes vasmentes savanyúvíz.

Rapható ásványvízkereskedésekben és gyógyszerárakban.

SCHULTES ÁGOST Szinye-Lipóczi Salvatorforrás-vállalat Budapest, V. Rudolf-rakpart 8.

S Z E S Z.

A szeszületben a forgalom e héten élénk volt és szilárd irányzat folytán az árak a legutóbbi zárlat-jegyzés szerint zárulnak.
Elkelt *finomított szesz* nagyban adózva 207.50—208 kor., adózatlanul 68.50—69 kor., míg ellenben kicsinyben az ár 1—1.50 drágább.
Élesztőszesz adózva 206—207 kor. kelt el kisebb tételekben.
Denaturált szesz szilárd és hordóval együtt 60 koronáig kelt el élénk vételkedv mellet nagyban.
Mezőgazdasági szeszgyárak részéről kontingens nyers szesz ab termelő állomás jegyzésén alól 1.75—2.24 kelt el campany szállításra élénk vételkedv mellett.

Bpsten a kontingens nyersszesz ára 64—65 K.

Budapesti zárlatok nagyban:

Finomított szesz adózva	207.50—208.— K
Finomított szesz adózatlan	68.50—69.— »
Élesztőszesz adózva	207.——207.25 »
Élesztőszesz adózatlan	— — — — — »
Nyers szesz adózva	205.50—206.— »
Denaturált szesz	60.——60.50 »

Napijelentés a gabonaföldszéről.

1911. szeptember hó 14-én.

A tegnapi zárlathoz viszonyítva, végeredmény-keppen ma az októberi buza 5 fillérrel, az áprilisi buza 4 fillérrel, az októberi rozs 5 fillérrel az októberi zab 3 fillérrel, a májusi tengeri 5 fillére csökkent.
Köttetett:
Buza. *Tiszavidéki:* 250 mm. 81.5 kg. 24.50 K, 250 mm. 81.5 kg. 24.50 K, 300 mm. 81 kg. 24.30 K, 1000 mm. 80 kg. 24.30 K, 4000 mm. 80 kg.

24.55 K, 1000 mm. 80 kg. 24.10 K, 100 mm. 81 kg. 23.90 K.
Fejérmegyei: 250 mm. 80 kg. 24 K, 250 mm. 80 kg. 24 K, 150 mm. 80 gk. 24 K.
Pestvidéki: 200 mm. 81 kg. 24 K. 1200 mm. 80.5 kg. 24 K, 2000 mm. 80 kg. 24.04 K.
Bánsági: 4000 mm. 79 kg. 13.70 K, 4023 mm. 78.7 kg. 23.40 K, 3000 mm. 78.7 kg. 23.70 K, 2000 mm. 79 kg. 23.70 K.
Becskereki: 10.000 mm. 79.5 kg. 23.75 K, 5000 mm. 79 kg. 24.10 K, 5000 mm. 79 kg. 24.10 K.
Bácskai: 4000 mm. 79 kg. 24.10 K, 4000 mm. 79 kg. 24.— K, 4000 mm. 77.8 kg. 23.80 K.
Rozs. 500 mm. 19.88 K, 100 mm. 19.— K, 100 mm. 19.75 K, mind három hóra.
Árpa. 200 mm. 9 K, 200 mm. 17.80 K.
Zab. 200 mm. 19.20 K, 100 mm. 19 K, 100 mm. 17.90 K.
Az árak 100 kg.-kint értendők.

Határidőárak.

(Déli zárlat.)

Buza áprilisra	23.98 »
Buza októberre	23.44 »
Rozs októberre	20.32 »
Zab októberre	18.64 »
Tengeri 1912 májusra	16.58 »

L I S Z T.

A Lujza s a Király-malom részvénytársaság jegyzései.

Dara (griz) —, 0. sz. királyliszt 36.00, 1. sz. lángliszt 35.80, 2. sz. lángliszt 35.00, 3. sz. zsemlyeliszt (külns.) 34.20, 4. sz. zsemlyeliszt 33.40, 5. sz. kenyérliszt, feh. 32.60, 6. sz. kenyérliszt 31.80, 7. sz. kenyérliszt, közép 31.00, rozsliszt I. 30.40, rozsliszt II. 28.40, rozsliszt III. 28.00, korpa, finom 14.00, korpa, durva 14.40 K mm. Tengerliszt —28—28, tengerikása —30—32 K kg.

Készáru-tőzsde 1911. szeptember hó 14-én.

Fajta	100 kilogramm készpénz ára Budapestén		100 kilogramm készpénz ára Budapestén	
	Hektoliterenkint súly kilogrammban	Kor.-tól Kor-ig	Hektoliterenkint súly kilogrammban	Kor.-tól Kor-ig
Buza:				
Tiszavidéki	75	—	79	23.25
"	76	—	80	23.40
"	77	—	81	23.55
"	78	—	82	—
Fehérmegyei	75	—	79	23.05
"	76	—	80	23.25
"	77	—	81	23.35
"	78	—	82	—
Pestvidéki	75	—	79	23.15
"	76	—	81	23.40
"	77	—	82	23.45
"	78	—	79	—
Bánsági	75	—	81	23.25
"	76	—	82	23.40
"	77	—	79	23.80
"	78	—	80	—
Bácskai	75	—	82	23.15
"	76	—	81	23.50
"	77	—	82	23.55
"	78	—	—	—
Rozs elsőrendű uj				19.95
középmínőségű (uj)				19.65
Árpa takarmányáru elsőrendű				18.—
másodrendű				17.60
Köles				—
Zab elsőrendű (uj)				18.95
középmínőségű (uj)				18.45
Tengeri belföldi uj				17.40
román v. bolgár				—
Repczekáposzta				—

Laptulajdonos és főszerkesztő: **ORDÓDY LÁSZLÓ.**

Felelős szerkesztő: **BUZZI F. GÉZA.**

Társzerkesztő: **FEHÉR ZOLTÁN.**

A főhercegi béklyei uradalomban eladásra kerül körülbelül 28,000 drb szép, egészséges törpe alanya nemesített 1-3 éves

almafacsemete

(esetleg darabonkint is).

Felvilágosításokkal és ajánlatokkal szívesen szolgál a **főhercegi Jászágigazgatóság, Főherceglak (Banya megye).**

NAGYENYED-re
Alsófehér m.

forduljon minden érdeklődő, ki sulyt fektet elsőrendű fajtiszta anyagra.

Gyümölcsfacsemetek
sétányfák, diszcserjék, tülevelűek, kerítésnövények, boggyógyümölcsűek stb.

Szőlőoltványok (elsőrendű áru)
európai és amerikai sima és gyökeres vesszők. Oktató diszárjegyzék kívánatra ingyen.

FISCHER és Társai
faiskolák és szőlőoltványtelepek

Azonnal szállítható kipróbált kitűnő járasu, 35 tényleges löerejű, álló típusu **BOLINDER** nyersolaj-motor, készleten Budapesten, Schvarcz József és Társa cégnél, VI., Váci-kört 53.

VALÓ-

di francia különlegességek (gummi és halhólyag, ugyszintén összes női óvszerek) F. Berguerand fils leghíresebb párisi gyárostól legelőnyösebben beszerezhetők

Polgár Sándornál BUDAPEST, VII., Erzsébet-kört 50.
:: Részletes képes árjegyzék ingyen. ::

Ezen hirdetés beküldése esetén 15% engedmény. Kivágatott a „Gazdasági Lapok“-ból.

Gyors, pontos, olcsó földmérés

Stadel-Torkos földmérő-taliga.
Világhírű szabadalom 18 államban. Kapható Stadel gépgyárban, Győrött

Elsőrendű magyarfajú Erdélyi jármosökrök,
ugyszintén 1 és 2 éves magyarfajú

Erdélyi ökörborjúk
minden időben nagy választékban kaphatók

ALEXA MIKLÓS-nál Szamosujvárt.
(Szolnok-Doboka megye.)

Széna eladás.

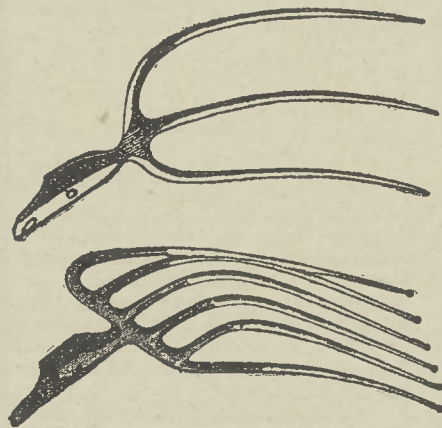
Egy felsőolaszországi jászágigazgatóságnál 12.000 mázsa kiváló finom, szállításra kész széna van eladó. Megkeresések a következő címre kéretnek: **Valdevit Angelo, Pordenone.**

Száj- és körömfájás

ellen, ugyszintén az ezzel járó **tőgy** megbetegedéseknél ajánlom **kitűnő és feltétlenül megbízható** készítményemet. E készítményem használata után a ragály fél idő alatt meggyógyul, így az állapot a betegség nem győtri annyira meg s a tejet csak alig pár napra teszi élvezhetetlenné. Minden egyes állat száj- és körömfájás elleni gyógyszere **70 fillér**, tőgykenőcs egy állatra szintén 70 fillér; 10 adagnál kevesebb nem küldetik. Megrendelhető utánvétellel: **Bolgár Miklós** gyógyszerésznél, **Szécsény, Nógrád megye.**

Törhetetlen aczélvillák! Melyeknek vegyi összetétele az aczélpár teljes diadala

3 évi jótállás törésért!

Évek mulva a leg-erősebb használatban is alig észlelni a legcsekélyebb elhasználást. Minden gazdaság saját érdekében kérjen ajánlatot

SOHR PÁL

aczélaru különlegességek gyári raktárából: **SOMOGYSZILL.**

Lóárverési hirdetmény.

Folyó évi szeptember hó 28. és 29-én a cs. és kir. 4. vonatosztály által Budapesten, Aréna-ut 51. szám, vonatlaktanya udvarán körülbelül 160 kiselejtezett szolgálati ló árverés útján eladatik.
Az árverés reggel 8 órakor kezdődik.

Mezőgazdáknak ritka alkalom!!

Nyilvános árverésen veit nagyobb mennyiségű **Jurenák**-féle szab. és az obudai hajógyárban készült uj vasekék-ből a még raktáron levő 7-es, 8-as, 10-es teljesen felszerelve, egyenként vagy tömegesen következő árban eladók:

7-es	8-as	10-es
35.—	45.—	50.—

korona.
5 darabon felüli rendelésnél 10% engedmény. Rendelhető: Ullmann Béninél, Budapest, VI., Dessewffy-u. 43. I. em. 10.

PERMANIT

legjobb tetőfedő-lemez

Előnyei:

mázolást nem igényel,
nem csepeg,
vízáthatlan,
tűzbiztos,
kátránymentes,
szagtalan.

Szigetelő-képessége jelenlényen, tehát deszkázatok borításának szigetelésére sikeresen alkalmazható.

Továbbá:

Kátránymentes GLORIA cementaszfalt fedőlemez

Kátrány papírlemez
Elszigetelőlemezek
Carbolineum, Carbolisav

Golorit piros fedőlemez
Hővédő elszigetelő-anyag
Szurokfáklya

Vállalnak: Fedőlemez- és facementtetőzéseket. Aszfaltmunkákat természetes aszfalttal.

POSNANSKY és STRELITZ

BUDAPEST, V. ker., Lipót-körut 27. sz.

TELEFON 28—29.

Gyár: ERZSÉBETFALVA.

TELEFON 28—29.

Tűzálló kaszák minden nagyságban, kézi vas-kazetták új és használt, 100 pár diszlószerszám, mell- és kumet, ezüst- és aranydisztitűk, mindenféle munkaszerszámok, gazdasági pokróczok, lótakarók, régi és új eső-köpenyek, halinacsizmák, zöld munkás-zubbonyok, mindenféle uniformisok, livrék, férfi-, női- és gyermek-nyergek, régi és új fegyverek, kardok és puskák, másoló prések, gyepelőszárak, Candage-ok és mindenféle hasonló szerszámok olcsóbban mint bárhol kaphatók. **Wien, IX., Trödlerhalle 105.** Telefon 20.745. — A küldemény utánvétellel eszközöltek. — Nem alkalmas tárgy kicseréltek. — Az államtisztviselők szállítója. — Kérem ügyelni a 105. számra.

Ha jó lovat
szép baromfit
kövér disznót
jó fejűstehenet

akar a gazda

akkor rendelje meg a világhírű min. engedélyezett gyorsízáló abrakfűszert, nélkülözhetetlen háziszert, sózás felesleges. — Használati utasítással együtt 5 kg. csomag utánvétellel bérmentve 14 korona, 1 kg. 3.60 korona. Számtalan elismerő és dícsőző levél.

HUNGÁRIA
gyorsízáló abrakfűszer vállalat
BUDAPEST
VI., Felső-erdősor 48/G.

Bérleti hirdetmény.

A felső uralkodó család alapítványa ráczkevei uradalomhoz tartozó s alább felsorolt gazdaságok 1913. évi október hó 1-től 12 évre haszonbérbe adtak és pedig:

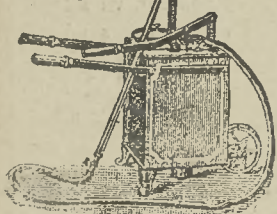
Alsóadacs 2510 hold 371 öi
Peregadacs 1750 " 618 "
(Vasúti állomás: Szabadzsellás.)
Közepadacs 2364 hold 484 öi
(Vasúti állomás: Kunszentmiklós.)
Alsópeszér 2976 hold 582 öi
Etelmaorral 690 " 1540 "
(Vasúti állomás: Alsóadacs vagy Kunszentmiklós.)

A bérbeadó gazdaságok bármikor megtekinthetők. Bérleti ajánlatok 1911. évi november hó 1-éig alulírott uradalmi Főtisztviséghez nyújtandók be, a hol a közelebbi feltételek is megtekinthetők.

Cs. és kir. uradalmi Főtisztviség, Ráczkeve.
Grassl Hugó, s. k. cs. és kir. Főtisztartó.

A Heller-féle
„KING”

gyorsmeszelő
és fertőtlenítő
gép, az eset-
munka 20-szo-
rosát teljesíti.

Gyártók azonkívül:

Pittore és Triumph

nevű gyorsmeszelőt is.

Meszelőm szivattyui azonnal kicserélhető golyós szelepekkel vannak ellátva, tehát nincsen eldugulás, nincsen piszkálás. Meszelőm ára (teljes felszereléssel és gyümölcsfák permetezésére alkalmas két- vagy háromágú (szóróval) 60 koronától 320 koronáig.

IG. HELLER, Bécs, II., Prater Schrotzberg-Strasse 1.

Kérjenek leírást.

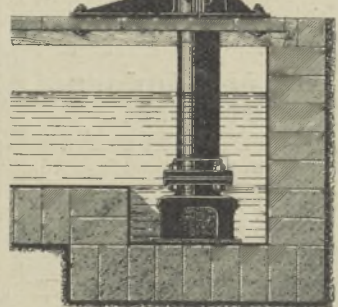
Képviselek kerestetnek.

Átadó 500 magyar holdas bérlet Szolnok megyében. Évi bérösszeg 6000 korona, földadót tulajdonos fizeti, átvételre szükséges körülbelül 40000 korona. Ugyanítt eladó 50 drb 2—3 éves szőke mangalicza tenyésztő kocza, 3 drb 1 1/2 éves eredeti mezőhegyesi tenyésztő kan, továbbá vörös-tarka tehenek és két fekete 3 és 5 éves nyers herélt csikó. **Wladar Jenő Besenyszög.**

Makkoltatás. Ezennel közhírré teszem, hogy **Frógforgách István** ur méltósága szalénczvári uradalmában ez idén bőségesen termelt egészséges bükk- és tölgymakkra ser-teketek hizlalásra, esetleg telelésre befogadni szándékozom. A bér hetenkint és darabonkint lesz fizetve. Kérem a makkoltatást bérleti szándékozó urakat, kívánásigikkal levélben vagy személyesen hozzám fordulni. **Bidló Ignác** urad. erdő- és jászágfelügyelő, **Nagyszaláncz** Abaujtorna megye.

Legnagyobb munkaképességű
Legolcsóbb ár. — Befagyás,
herozásodás kizárva.

„Condor”
Ganajészivattyú

Szivattyú-gyár
Neuwingner & Comp.
Grossmergthal (Böhmen).

M. kir. szabad.
12321-900 A. 905.

GAZDÁK
figyelmébe!
= 50% =
olcsóbb,
mint bármely más világító anyag a
pyroleum
világítása.

A pyroleum szagtalan, nem füstöl, nem gyúlékony és már **több ezer uradalomban bevezettetett.** Számos elismerő levél nálam betekinthező. Próbaküldemények 2 korona utánvét mellett. Kivá-natra prospectus ingyen és bérmentve

Degen Jakab
BUDAPEST

IX. ker., Közraktár-utca 28.

Nyár-sorfák,

legetők, határok és fasorok betöltéséhez

kanadai-nyárfák

igen száraz és igen nedves területek betöltésére egyaránt alkalmas iskolázott sorfák.

Törzsátméret 1 m. a földtől.

20—25 m/m	K	—50	40.—	300.—
25—30 "	"	—60	50.—	400.—
30—35 "	"	—70	60.—	500.—
35—40 "	"	—80	70.—	—

Pyramis-nyárfák

különösen vizes területek határainak és vizes területeken fasorok betöltésére alkalmas alulról végig galyas sorfák. Magasság a földtől

2—3 m	K	—60	50.—	400.—
3—4 "	"	—70	60.—	500.—
4—5 "	"	—80	70.—	—

Csomagolás és fuvarozás az állomásra önköltségen.

PECZ ÁRMIN faiskola-tulajdonos
Budapest, VIII., Kálvária-tér 8. sz.

A **Blascok-féle nemesített mangalica** tenyészetben e hó végén 25 drb elsőrendű, 3 hónapos, orbáncz ellen beoltott kan malacz kerül eladásra darabonként K 200.— és K 2.— állóló-pénz árban. **Telivér lincolshirei-tenyészetben** kan és emse malaczokra már csak tavaszi szállításra fogadhatok el megrendeléseket. 3 hónapos korban, orbáncz ellen beoltva K 300.— és K 2.— állóló-pénz árban. **Yorkshirei-tenyészetben** elsőrendű tenyészállatok, különböző korban és mindkét nembe: egész éven át kaphatók. Előjegyzéseket és megrendeléseket elfogad:

Blascok Gyula

sertésenyésztete, Kajdacs
(Tolna megye).

Slavoniai vető-tölgymakkot

és pedig kiváló minőségű **kocsános és kocsántalan tölgyet** (Quercus pedunculata és Quercus sessiliflora) **szavatolt csirázóképességgel** úgy az őszi, mint a tavaszi idényre, a slavon erdőség világhírű vinkovcei erdőkerületéből, minden mennyiségben szállít **Jakob Spitzer, Vinkovce, Slavonia.**

16225/1911. sz.

Temesvári vásár-hirdetés.

Az ideai Temesvári Szt.-Mihály országos vásár

f. é. szeptember hó 28-tól bezárólag október hó 2-ig fog megtartatni.

Mindenféle állat felhajtása az országos vásárra szeptember 28-tól, csütörtökön reggeli 5 órától kezdve **van megengedve.**

Temesvár, 1911. augusztus 23.

A városi főkapitányságtól:

Beé Ferencz, főkapitány.

Préselt

buzaszalmát

és

zabszalmát

szállít elsőrendű minőségben és legolcsóbban

Ehrenreich Béla

Zombor.

Az Ujnépi Uradalom

(u. p. Nagykanizsa) többszörösen első díjakkal kitüntetett tenyészeteiből állandóan eladásra bocsájt jól tejelő anyáktól származó elsőrendű telivér simmenthali tenyészbikákat; hussertenyészeteiből pedig nagytestű westfalai koczákat és kanokat. Elfogad előjegyzéseket ősszel szállítandó telivér **göndörszörű Lincoln kocza- és kamalaczokra** is. Jelenleg egy darab **egy éves mangalica** × westfalai × Lincoln keresztesű, kiválóan szép, 200 kgm. súlyú óriási tenyészkan is eladó 450 koronáért.

Keresek bérbe

1000 holdas birtokot

Ajánlatok 945. szám alatt a kiadóba kéretnek.

A **mihálygergei** (nógrád megyei) uradalomban folyó évi szeptember 24-én, vasárnap délelőtt 9 órakor

20 darab 2—4 éves tarka növendék tinó,

továbbá **gazdasági gépek** és felszerelési tárgyak a legtöbbet ígérőnek szabad kézből el fognak adatni. Kocsit **Litka** állomásra küld **Káta intéző, Mihálygerge, u. p. Litka.**

Bővebb felvilágosítások: **Budapestvidéki Parcellázó r.-t.-nál, Szalai-utca 2.**

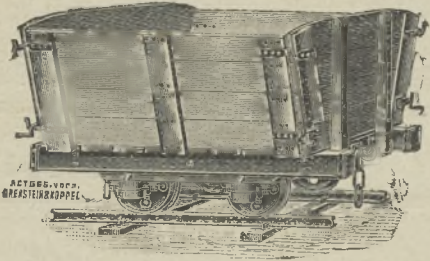

Mezei egerek

tömöges és biztos kipusztítására legjobb az évtizedek óta sok magyar és külföldi uradalomban, gazdaságban, állami telepeken kitűnő sikerrel használt labdac alakú **egérméreg.** Egy holdra 1—2 kg. elég. 100 kg. ára 90 korona, 5 kg.-os láda 6 korona. — **Sipőcz István** gyógyszerész, Pécs (Baranya megye). A megrendeléshez hatósági engedélyt kérek mellékelni.

RÉPASZÁLLÍTÓ VASUTAK

A beálló répaidényhez ajánlunk:

VÉTELRE

vagy

BÉRBE

kedvező feltételek mellett teljes mezei vasutakat.

ORENSTEIN és KOPPEL BUDAPEST

Andrássy-ut 102. szám.

FELVILÁGOSÍTÁSOK, KOLTSÉGVETÉSEK **dijmentesen.**

A mi modern berendezésű különleges gyártelepünk

40 év óta az első helyen áll

az összes présgyárak között és a szakköröknel a legjobb hírnévnek örvend.

Kérje a 357. számú katalógust a bor- és gyümölcsprésekről, teljes must-telepek, hidraulikus sajtók, gyümölcs- és szőlőmalmok, szőlőmorzsoló- és lebegyőző-gépekről.

Több mint 680 kitudntetés, első díj stb.

Ph. Mayfarth & Co.

Wien, II., Taborstrasse 71. Képviselőik kerestetnek.

Szőlősajtók.

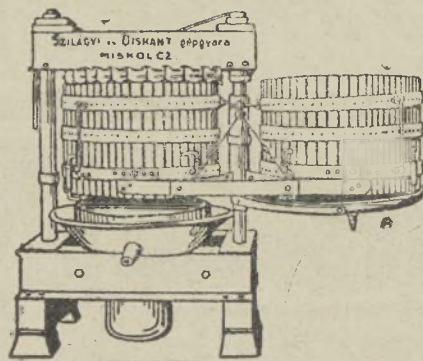
A legújabb szerkezetű „Kossuth”, „Kincsem”, „Hegyalja”, „Mabille” és „Aczélorsós” könyökrendszerű szőlősajtók a magyar bortermelők kedvencei. A nagyüzemhez alkalmas a legújabb

Viznyomású hidraulikus kettős kosaru sajtó.

Sajtóink fő előnyei: A must nem érintkezik vasrészekkel. Egy ember könnyen kezelheti. Erőkifejtése óriás. A törkölykő egész darabban könnyen kivethető.

Szőlőzuzók és bogyózók.

„Villám” legújabb központfutó bogyózó és zuzógép.

1901. temesvári kiállítás, I. díj, aranyérem. — 1902. pozsonyi orsz. gazd. kiállítás, I. díj, aranyérem. — 1902. egri borászati kiállítás, díszoklevél és aranyérem. — 1906. Nagyvárad: I. díj, díszoklevél. — 1907. pécsi kiállítás aranyérem és díszoklevél.

Szilágyi és Diskant gépgyár Miskolcz. Árjegyzék ingyen.

Sertés-eladások és vételek

legjobban és legpontosabban eszközöltetnek, úgy sovány, mint hizott állapotban.

URL REZSŐ

sertésbizományosnál Budapest, VIII., Népszínház-utca 22. (Polgári szerződés bérpalota.)

Telefon 97—05 interurbán. — Felvilágosítással készséggel szolgál.

KLINGER HENRIK

(Gyártelepek: Első magyar vitorlavászon-, len- és jutaárgyár Pozsonyban. Házi-ipar-vállalat Liptószentmiklóson. Székely szövőgyár és házi-ipar-vállalat Sepsiszentgyörgyön.)

Raktár:

Budapest, V., Szabadság-tér 11.

Ajánlja készítményeit, u. m.

lisztes, korpa- és gabona-ZSÁKOKAT

lenből, kenderből és jutából, varrással vagy varrás nélkül. Továbbá vízmentes ponyvák gépekre és kazlakra, nyers szekér- és repceponyvák, nyers és rugyantázott kender-tömlőket, vízvedreket, vízmentes lótarakokat, vászon-sátrakat, esőköpenyeket, stb.

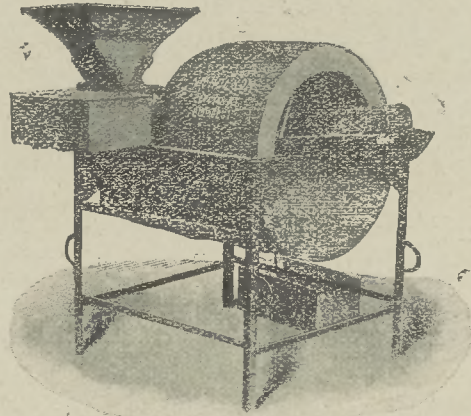
Mintákat kívánatra ingyen és bérmentve küldök.

Ujdonság!

Ujdonság!

Huszár-féle szabadalmazott

gabona-csávázógép

biztosan előli az üszögspórákat kevés csávázó-folyadék felhasználása mellett, gyors és biztos eredmény. — Csekély munkaerő.

Tüzetes ismertetéssel és felvilágosítással szolgál a kizárólagos gyártó:

NICHOLSON

gépgyár r.-t.

Budapest, V., Váci-ut 17. szám.

Kwizda Ferencz János

az osztrák-magyar csász. és kir., a román királyi és bolgár királyi udvaroknak állatgyógyászati cikkekben való szállítója, kórtételei gyógyszerész Kornenburg-ban, Wien mellett.

KWIZDA-féle RESTITUTIONS-FLUID

mesővíz levak számára. Egy üveg ára 2.80 korona. Az udvari istállóban és versenystállóban 50 év óta használatos, mint kitűnő erősítő szer nagyobb munka végzése előtt és után, ingyuladéseknál stb. Trainingben nélkülözhetetlen. Védjegy, címke és csomagolás szabadalmazva.

Főraktár: Török József gyógyszerész, Budapest, Király-utca 12. és Andrássy-ut 26. sz.

Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

KWIZDA-féle szabadalmazott PNEUMATIK BOKAVÉDŐ-SZALAGOK | BOKAVÉDŐ-SZALAG OK GUMMIBÓL légpárnával, gummiból csak fekete színben. szürke, fekete, barna és fehér színben 4-féle nagyságban állítanak elő és pedig bal- és jobb lábakra.

Béklyók részére, a)-b)-nél mérve:	
20-22 cm. átmérőhöz	1. sz. kell,
23-24 " "	2. " "
25-27 " "	3. " "
28-30 " "	4. " "

A szabadalmazott dörzsszalagok árai:	
szürke színben darabként	fekete, barna és fehér színben
1. sz. .... K 6.—	1. sz. .... K 6.50
2. " .... " 6.50	2. " .... " 7.—
3. " .... " 7.—	3. " .... " 7.50
4. " .... " 8.—	4. " .... " 8.50

Kapható: Melko és Flanyek IV., Egyetem-u. 2., Glasz J. IV., Koronaherczeg-u. 9., Hejj és Stiasny VIII., Muzem-kört 10., Huzella M. IV., Váci-u., Keleti J. Koronaherczeg-u. 17., Kutscher S. VII., Rákézi-ut 32., Olbrich L. Teréz-kört 6., Weszely István IV., Váci-u.

KNUTH KÁROLY

mérnök és gyáros.

Gyár és iroda:

Budapest, VII., Garay-utca 6—8. sz.

Elvállal: Központi-, viz-, lég- és gőzfűtések, légszusz- és vízvezetékek, csatornázások, szellőztetések, clozetek, szivattyúk, vízerőművi emelőgépek stb., nemkülönben kőszén-, olaj- és petróleum-váladákból nyert gázok értékesítését célzó készülékek létesítését, városok, indóházak, nagyobb épületek és gyárak számára.

Tervek, költségvetések, jóvedelem előirányzatok gyorsan készíttetnek.

Legjobb minőségű kőanyag-csővek raktáron.

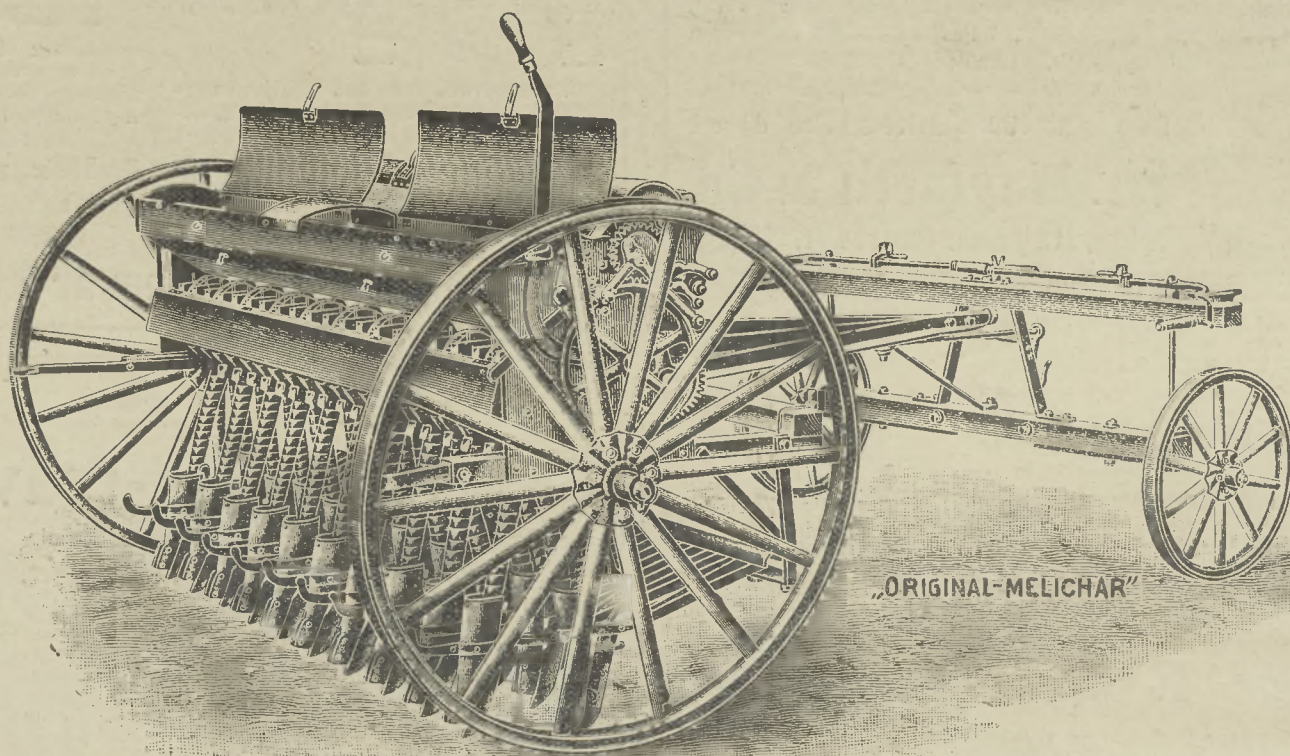
A MODERN GAZDA VETŐGÉPE

az eredeti Melichar-
gyártmányu

sortrágyázásra berendezett

IMPERATOR,

„Óvakodjunk utáztatoktól.“

„Óvakodjunk utáztatoktól.“

mely a következő változatokban használható:

1. Mint műtrágyaszóróval egyesített vetőgép bármely magfésülés és bármely műtrágyának közös vetőcsoroszályán át való sorokba való együttes vetésére.

2. Mint önálló műtrágyaszórógép bármely műtrágyafésülésnek kiszórására vetés előtt vagy fejtrágyázásra, vetés, illetve kikelés után, tehát rétek felültrágyázására is.

3. Mint közönséges egytetemes sorvetőgép műtrágyahintés nélkül.

4. Hereféléknek vagy fűmagnak védnövénynyel és műtrágyával való együttes vetésére. A normális vetőszerkezet veti a védnövényt, pl. árpát, a felszerelhető hereszórókészülék a lóherét, a műtrágyaszóró tetszés szerint sorokba hinti vagy a gép egész szélességben szórja a műtrágyát.

5. Mint fészekbe vető répavetőgép sortrágyázással vagy anélkül

(a répamag szabályos távolságu csomócskákbán lesz fészekbe rakva, dibblizve).

Ezen műtrágyaszóróval egyesített sortrágyázásra is alkalmas **kombinált vetőgépeket a Melichar-gyár már több mint 20 év óta készíti.** Husz év tapasztalata és a folytonos haladásra való törekvésnek tudható be a Melichar-gyártmányu **műtrágyaszóróval egyesített vetőgép** utólérhetetlen tökéletessége.

Minden hasonló rendszerű gép nem más, mint a régebbi túlhaladott modelljeim jelentéktelen változtatásokkal forgalomba hozott utázata.

Mielőtt műtrágyaszórós vetőgépet vásárol, nézze meg és hasonlítsa össze az **eredeti Melichar-gyártmányu Imperator** az utáztatokkal. Csak megbízható vetőgéppel végzett vetés után várható jó eredményt.

MELICHAR FERENCZ

kizárólagos vetőgépgyárának főraktára:

BUDAPEST, VI., Nagymező-utcza 68. szám.

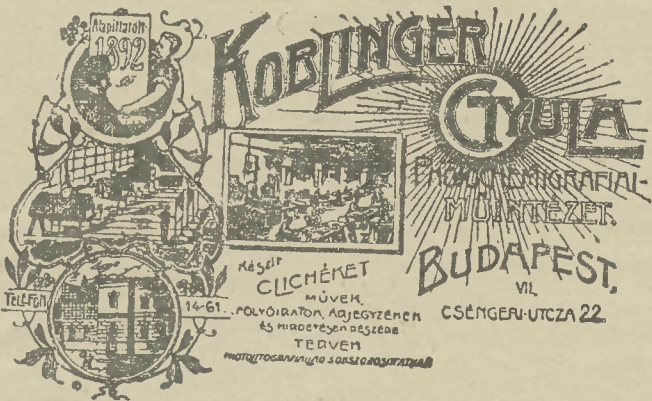
Vezérképviselő: **SZÜCS ZSIGMOND.**

Uj és egyszer használt zsákok, ponyvák, kévekötelek, amerikai manillazsineg kölcsön és eladás kartellen kívül.

Gazdasági lőtakarók.

Távirat: **NAGEL ADOLF** Budapest, V., Arany János-utca 10. Telefon: **NAGELA.** 35-92.

Szénasajtó

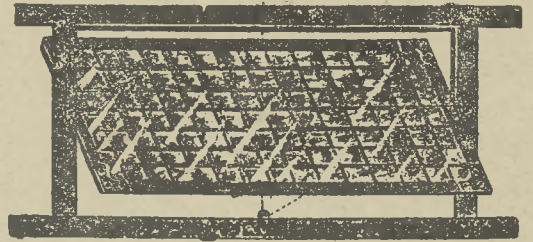
kézi hajtásra eladó vagy bármilyen gazdasági tárgyért elcserélhető Ároktón (Borsod m.) Kátona György ispánnál.

Diszbokrok, készlet 100,000 db fajtában, 3-4 évesek, 30 fajtában, az én választásom szerint 100 db 36 kor., 1000 db 340 kor., 10,000 darab 1600 kor., a vevő összeállítását szerint árjegyzéki áram érvényesek, amit gratis küldök. 3000 kőrifa 4-5 évesek 3-4 méter magasak száza 40-60 korona. Krebs Zoltán faiskolája Szarvason. Tessék árjegyzéket kérni.

HERKULES IDOMVASABLAK

Sodronyüveges istállóablak.

Mindennemű kertészeti és gazdasági építkezésekről szakszerű költségvetésekkel készséggel szolgálunk. Mindennemű vasszerkezeti munkálatokat elvállal és elkészít: **Farkas és Társa** vasszerkezeti gyára BUDAPEST, VI., LEHEL-UTCA 8. SZ. Telefon 82-70. Kérjen ingyen árjegyzéket!

HERKULES IDOMVASABLAK

Magajáró gőzeke,

amerikai gyártmány, 2 hengeres, kifejt 120 lóerőt, igen jókarban, kevésbé használt, kellő szakember hiánya végett

olcsón eladó.

Bővebb felvilágosítással szívesen szolgál:
WOSCHING I. GYÖRGY, Torontál-Zichyfalva.

BIBORHEREMAG.

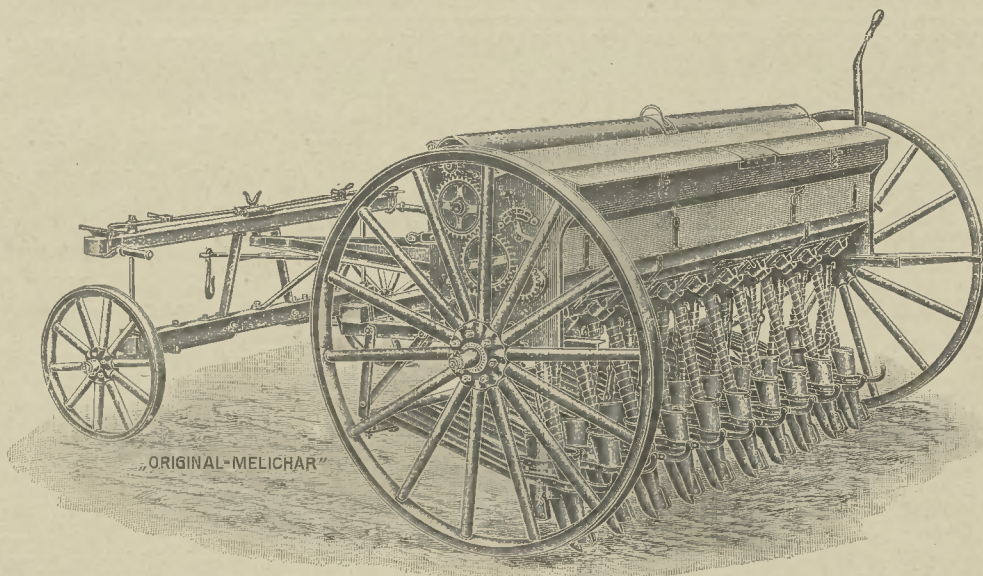
Heine kolostorrozás métermázsánként ... 22 K
 Professor Heinrich rozsa mmázsánként ... 23 K
 Pedigree szakálás, szárazság, megdőlésnek ellentálló buza métermázsánként ... 26 K
 Biborheremag, gondosan rostált, mmázsánként 84 K feladó állomáson, zsák önköltségen.

Dr. Kemény Miklós, Garbócbogdány.

A legegyszerűbb, legtökéletesebb és legmegbízhatóbb **sortrágyázásra** berendezett egyetemes vetőgép az

eredeti Melichar gyártmányu „IMPERATOR“

mely egy és ugyanazon vetőcsoroszályán át veti a magot és műtrágyát. Az **IMPERATOR** vetőszerkezete azonos **a világ-hirű UNICUM DRILL** vetőszerkezetével, mely minden magféléseget tetszés szerinti mennyiségben a legideálisabb elosztással vet el és az **IMPERATOR** műtrágyaszóró ké-

szüléke bármely műtrágyaféleséget még esomós állapotban és nyirkos időjárás mellett is kifogástalan egyenletességgel hint el. Az **IMPERATOR**-nál a csövek eldugulása és ebből kifolyólag hibás vetés nem fordulhat elő. A Melichar név valamely vetőgépen egyértelmű a legmesszebb menő .. garanciával. ..

Több mint 50.000 Melichar vetőgép áll használatban.

Ne vegyen gyarló utánzatot, mikor csaknem ugyanazon árért eredeti Melichar-féle vetőgépet kaphat!

MELICHAR FERENCZ vetőgép és műtrágyaszórókészülékek gyára

magyarországi vezérképviselete:

SZÜCS ZSIGMOND Budapest, VI., Nagymező-utca 68.

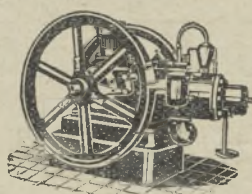

"CLIMAX"

nyersolajmotor.
Legolesőbb, legbiztosabb üzemelő. —
Versenyképes árak. — Elsőrangú
minőség. — Több 100 referenzia.

Kérjen
ajánlatot.

**Pénzt
takarít meg!**

Bachrich és Társa

motorgyári fióktelep

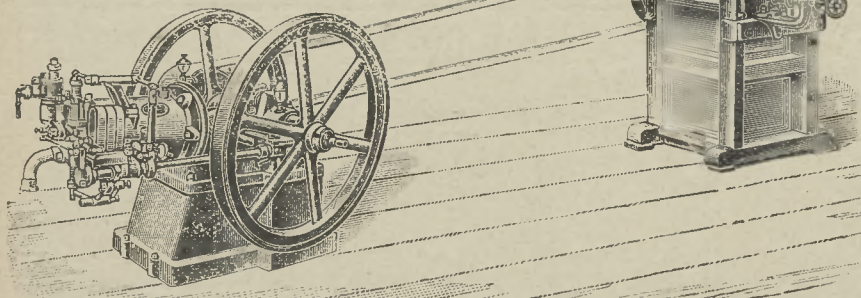
Budapest, V/v., Szabadság-tér 17.

(Tőzsde-palota).

Telefon szám: 71-01. ☐☐ Sürgőnyezim: „CLIMAX“.

Sebes és Antal

Budapest, VI., Dávid-utca 1/b szám.

Ajánljuk eredeti Renauer-féle motorjainkat
és szabadalm. függőleges köves darálóinkat.

Teljes takarmánykamra-berendezések.

Eladó tenyészkanok.

Gróf Draskovich Iván ur baranya-sellyei hit-
bizományi uradalmának hirneves és többször díj-
jazott, szőke mongolicza faj-sertésenyészetből 30
darab egy és fél éves, átvészelt hágó és tenyész-
képes kan eladó darabonként K 200.— vételárban,
a kanok mind kifogástalanul fejlődött szép példá-
nyok. Érdeklődők forduljanak az Uradalmi Kasz-
nári Hivatalhoz Sellyén.

Uradalom Baranya-Sellye.

PROPPER SAMU

mezőgazdasági gépüzletében

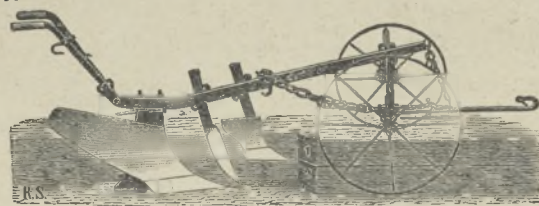
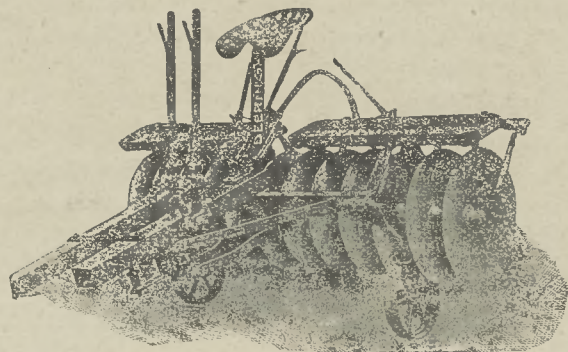
Budapest, V., Váci-körút 52. sz.

nagy választékban és előnyös árakon
kaphatók: lényeges javításokkal ellátott

Deering-féle
eredeti amerikai
aratógépek,
gyűjtőgépek,
fűkaszaló-
gépek és

**tárcsás-
boronák**

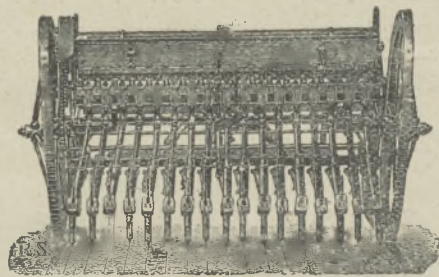
legkitünőbb
minőségben,
továbbá a valódi
„Sack“-féle

Valódi SACK-fele aczéleke.

ekék, vetőgé-
pek, grubberek,
boronák, valamint
kitünő szőlőmive-
lési eszközök,
ugyszintén javított
eredeti „Westfa-
lia“ műtrágya-
szórógépek,

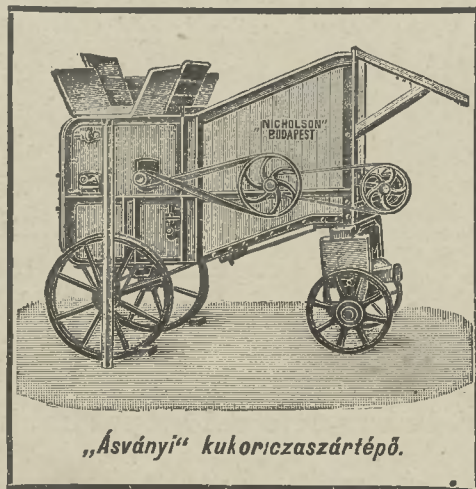
nemkülönben legkitünőbb
**szecska-
vágó- és répa-
vágógépek**, eredeti ame-
rikai „Ohio“ kukorica-
szártépőgépek (Schred-
der), Kayser-féle gabona-
centrifugák, „Apollo“
meszelő- és perme-
tezőgépek, szalma-
kötélfonó gépek és
mindenféle egyéb legelső-
rendű gépek és eszközök.

„Ásványi“ kukoricza- szártépőgép

eddig több mint 400 gép használatban.

Az egyedüli gép, mely a tengeriszárat minden részeiben a legtökéletesebben feltépi és
amelylyel takarmányrépa, répafejek levéllel, egyidejűleg a tengeriszárral a legtökéle-
tesebben felapríthatók és így egyszerre besavanyíthatók. Ezen kettős művelet semmi-
féle más géppel nem végezhető. Tökéletesített kivitelben gyártja a szabadalomtulajdonos

„Ásványi“ kukoriczaszártépő.

„NICHOLSON“

gépgyár részvénytársaság

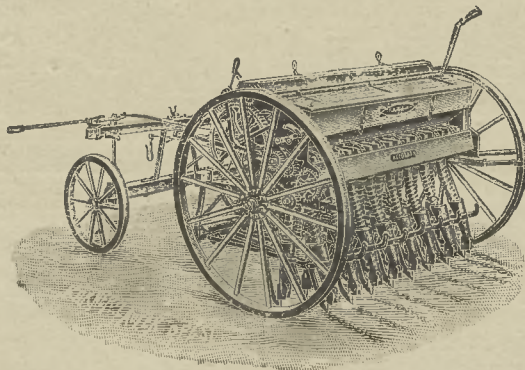
Budapest, VI., Váci-ut 17. szám.

Árjegyzék és ismertetés
ingyen és bérmentve.

Egy gép = Három gép

Szab. „REKORD II“
sorba vet —
sorba trágyáz!!

A szab. „REKORD II“
egyetemes sorvetőgépink a losonci mezőgazdasági
gépgyárban készül és az összes kulturálmokban
szabadalmaztatva van.

A szab. „REKORD II“
mindenféle gabonaműek vetésére és a legkülön-
félőbb műtrágyák kiszórására, valamint ezen mű-
veleteknek egyidőben való végzésére alkalmas.

A szab. „REKORD II“
sorba vet és sorba trágyáz, ezen művelési mód pedig
óriási terméstoppletet eredményez és a szórással
szemben 50% műtrágyát takarít meg.

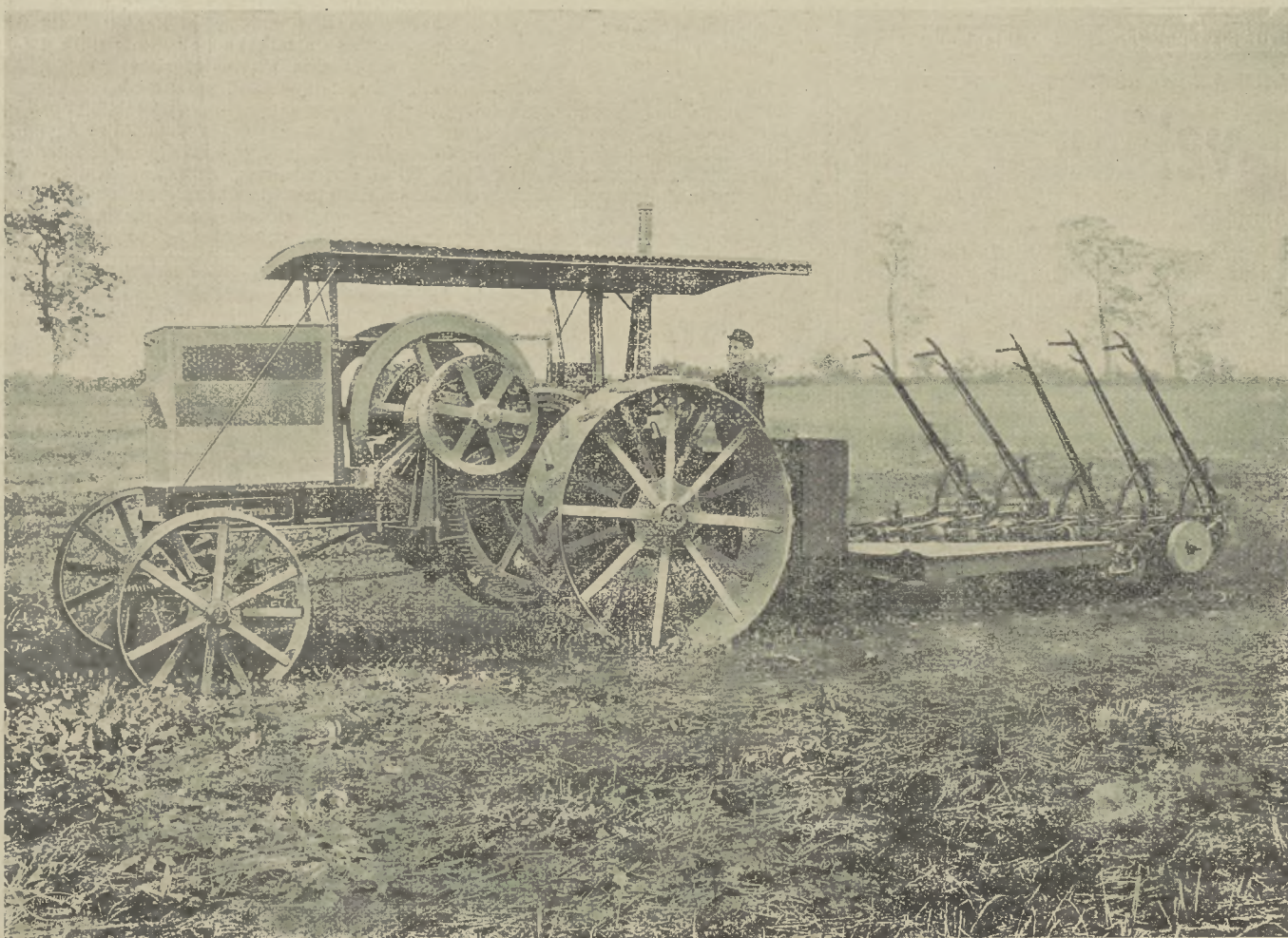
SZAB. „REKORD II“ a létező legtökéletesebb sorvetőgép,
a legideálisabb műtrágyaszóró
az egyedüli kifogástalanul működő kombinált gép

Sziveskedjék az utánzatoktól óvakodni. A „Rekord II“ az egyedüli vetőgép, amelylyel a sorba való
vetés és a sorba való trágyázás kifogástalanul végezhető

Árjegyzékkel és árajánlattal szívesen szolgál

A Magyar Királyi Államvasutak Gépgyárának Vezérügynöksége

Budapest, V., Váci-körut 32.

Az I. H. C. amerikai
BENZIN
MAGÁNJÁRÓ
(TRACTOR)

a legolcsóbb szántógép,
mely 20, 25 és 45 tény-
leges **lóerőben** készül.
20 HP tractor 3—4 vasu
25 HP tractor 4—5 vasu
45 HP tractor 7—8 vasu

amerikai ekével

a legideálisabb szántógép.

Számos garnitúra már két
év óta működik Magyar-
országon és mindenhol
kitűnően bevált. Benzin-
magánjárónk a **legal-
kalmasabb gép** szán-
tásra, cséplésre és nehéz
terhek **vontatására.**

A szántási üzemköltség holdanként a minimumra redukálódik.
Biztos üzem! Szén- és vízfűvarozás feleslegessé vált.

Referenciákkal és ajánlattal szívesen szolgál:

Mc CORMICK HARVESTING MACHINE COMPANY

BUDAPEST, V. KER, VÁCI-UT 98. SZÁM.

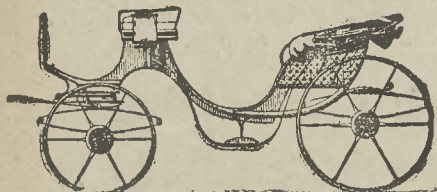
GŐZMIVELÉS.

Nagyobb területek **szántását** eredeti **Fowler-féle gőzekével**, épügy **mélyrigolozást** szőlőtelepítésekhez elvállal

WOLFF ERNŐ — gőzszántási vállalkozó —
BUDAPEST-KELENFÖLD

Stumpf Testvérek kocsigyártása.

Budapest, IX., Vágóhid-utca 2. Soroksári-út sarok. Alapítva 1871.

Dus raktár új és használt kocsikból. Használt kocsik becsértetnek és átalakítások elfogadhatnának jutányos árak mellett. Ugyisint mindenféle üzleti és gazdasági kocsik készítése.

Árjegyzék ingyen és bérmentve.

MAGYARHON ELSŐ, LEGNAGYOBB ES LEGJOBB HIRNEVÜ ÓRAÜZLETE.

Alapítva 1847.

Brausweller János

Brausweller & Co. és kizárólagosan
szab. óraüzemelési művészi felállítások
a cementipari ingázókészítők
stb. stb.

**ÓRAK, ÉKSZEREK 10-évi jótállással
RÉSZLETFIZETÉSRE**

Képes árjegyzék bérmentve. Javítások pontosan eszközöltetnek.

Tiszavidéki vetőbuza.

Jász-Nagykun-Szolnok vármegyei Gazdasági Egyesület értékesítési szövetkezete szállít 50 métermázsán felüli tételekben vetőmagul leginkább ajánlatos 81 kilogrammon felüli minőségi sulyu, elsőrendű, bőtermő, gyommentes eredeti

tiszavidéki vetőbuzát

Szolnok közelében, Tiszavidéken fekvő vasuti állomásokról. A szállításhoz I-ső rendű új lenzsákok 1 kor. 30 fillér, kettős vitorlavászon kenderzsákok 1 kor. 15 fillérért kaphatók, vagy a szállítás saját zsákokban is történhetik. Pontos mintával és árajánlattal szolgál:

Gazdasági Egyesület Szolnok.

Kérjük gyárunkat meglátogatni.

VIHARBIZTOS TETŐT

ad Dr. GASPARY-féle viharbiztosítékkal el látott cserép, mely megbízható és olcsó. Az összes gépek és formák, homok, kavics stb.-nek cementtel való értékesítésére, m. p. tetőcserepek, falazóteglák, űrtömbök, csövek, járdalapok, lépcsők, stb. előállítására.

Dr. GASPARY & Co. gépgyára
Markranstädt (Németország).

84. sz. új brosúra ingyen.

ŐSZI VETÉSRE

ajánljuk több éven át kipróbált, nagy hőséget kitűnően bíró, megdülésnek és rozsdának ellenálló, **Párisból „Vilmorin“**-től hozatott **eredeti mag után termelt első utántermésű Gros-bleu és Bon-fermier** vetőbuza-fajtákat, melyek ideai hozama nagy területeken vetve, magyar holdankint 12—16 q között váltakozik 82—84 kgr. hektoliter sulyban. Ára vevő zsákjaiban 26.—korona per 100 kgr. ab vasuti állomás Zalabér, a vételár előzetes beküldése mellett. Mintát kívánatra küld: **Urådalmi intézőség Mikospusztá per: Zalabér.**

Gazdák Biztosító Szövetkezete

Budapest, VIII., Baross-utca 10. szám.

Alakult 1900. Biztosítási alap: Alakult 1900.
Alapítványok a kormány hozzájárulásával . . . . . 1,981.360— K
Tartalékok . . . . . 2,401.687 53 "

Összesen: 4,383.047 53 K	
1901. évi fölösleg	90.349— K
1902. " "	59.782 26 "
1903. " "	109.331 73 "
1904. " "	72.438 23 "
1905. " "	61.730 60 "
1906. évi fölösleg	39.248 65 "
1907. " "	41.877 32 "
1908. " "	81.088 76 "
1909. " "	106.589 64 "
1910. " "	120.164 38 "

Biztosításokat elfogad tűz- és jégkár ellen, ugyisintén az ember életére különféle módok szerint. Az üzlet eredményben a biztosított tagok díjnyukban részesülnek és az 1901. évi üzletfölsőlegről ugy a tűz-, mint a jégkár ellen biztosítva volt tagok 4 százalékos díjvisszatérítést kaptak. Az 1902. évi üzlet fölsőlege közgyűlési határozattal tartalékba helyeztetett. Az 1903. évben a jégkár ellen biztosítottak 4 százalékos díjvisszatérítést kaptak. Az 1904. és 1905. évben a jégkár ellen biztosítottak 2—2 százalékos díjvisszatérítésben részesültek. Az 1906. évben a jégkár ellen biztosítottak, kik 5—10 évre adták fel biztosításukat 5 százalékos engedményben részesültek. Az 1907. 1908., 1909., valamint 1910. évi üzletfölsőlegről pedig tartalékainkat gyarapítottuk, úgy hogy 1910. év végén a tartalékok 2,401.687 53 koronára ragnak. Biztosítási ajánlatok benyújtandók közvetlenül vagy a képviselők közvetítésével. Nyomtatványokkal és felvilágosítással minden irányban készséggel szolgál **az igazgatóság.**

Homokértékesítés.

Akinek homokja van, kérje saját érdekében:
F. 3. Formák és szerszámok csömöszölt betonárak előállításához,
F. A. I. Kézi üzemre berendezett betontégla- és alagosgyártás,
Cs. G. 4. Kézi üzemre berendezett cementcserépgyártás,
B. B. I. Az üreges építőkövek (betonblokkok) gyártása,
C. S. I. A cement- és mozaiklapok gyártása
czimü árjegyzékeinket és prospektusainkat; kérje anyagának díjtalan megvizsgálását, mérnökünk látogatását és tekintse meg üzembem mintatelepünkön összes cementipari homokértékesítő **gépeinket.**

Szántó és Beck mérnök, cementipari gépek gyártása
Budapest, IX., Viola-utca 7. sz.

A Mac LAREN

mely a mezőhegyesi nemzetközi ekeversenyen **első díjat nyert legideálisabb magajáró gőzeke.**

Egyszerű kezelés, elsőrendű anyag, szolid munka. Az eddigi tapasztalatok szerint napi teljesítőképessége 18—35 hold, szénfogyasztása 50—70 kg., üzemköltsége 5—7.50 kor. holdanként.

Vezérképvislet:

FLEISCHL SAMU cégnél, Budapest, V., Szabadság-tér 16. szám.

Nagyszámú vevők névsora az ország minden vidékéről megtudható fenti vezérképvisletől, ki árajánlatta, felvilágosítással szivesen szolgál.

